

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2021. március 2.*

„Előzetes döntéshozatal – EUSZ 2. cikk és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Jogállamiság – Hatékony bírói jogvédelem – A bírói függetlenség elve – A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) bírói álláshelyére való kinevezésre irányuló eljárás – A Lengyel Köztársaság elnöke által a nemzeti igazságszolgáltatási tanács határozata alapján történő kinevezés – E tanács függetlenségének a hiánya – Az ilyen határozattal szemben rendelkezésre álló bírósági jogorvoslat hatékonyságának a hiánya – A Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság, Lengyelország) a kérdést előterjesztő bíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést megsemmisítő ítélete – A folyamatban lévő ügyeket automatikusan okafogyottnak nyilvánító, és az ilyen ügyekben mindenfajta jövőbeni bírósági jogorvoslatot kizáró szabályozás elfogadása – EUMSZ 267. cikk – A nemzeti bíróságok arra vonatkozó lehetősége és/vagy kötelezettsége, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszenek elő, és azt fenntartsák – Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése – A lojális együttműködés elve – Az uniós jog elsőbbsége – Az uniós jognak meg nem felelő nemzeti rendelkezések alkalmazásának mellőzésére vonatkozó jogkör”

A C-824/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2018. december 28-án érkezett, és a 2019. június 26-i, a Bírósághoz 2019. július 5-én érkezett határozattal kiegészített, 2018. november 21-i határozatával terjesztett elő az

A. B.,

C. D.,

E. F.,

G. H.,

I. J.

és

a **Krajowa Rada Sądownictwa**

között,

a **Prokurator Generalny,**

a **Rzecznik Praw Obywatelskich**

* Az eljárás nyelve: lengyel.

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, A. Prechal (előadó), M. Vilaras, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin és N. Wahl tanácselnökök, D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: M. Aleksejev egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. július 6-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- A. B. képviseletében M. Dębska-Konieczek adwokat,
- C. D. képviseletében M. Bogdanowicz radca prawny,
- E. F. képviseletében M. Gajdus adwokat,
- I. J. képviseletében P. Strumiński radca prawny,
- a Krajowa Rada Sądownictwa képviseletében L. Mazur, J. Dudzicz és D. Pawełczyk-Woicka,
- a Prokurator Generalny képviseletében B. Górecka, R. Hernand, A. Reczka, S. Bańko és B. Marczak,
- a Rzecznik Praw Obywatelskich képviseletében A. Bodnar, M. Taborowski és P. Filipek,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, A. Grajewski, A. Dalkowska és S. Żyrek, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében H. Krämer, P. J. O. Van Nuffel, A. Stobiecka-Kuik és C. Valero, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. december 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUSZ 2. cikknek, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének, az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, az EUMSZ 267. cikknek, az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 15. cikke (1) bekezdésének, 20. cikkének, 21. cikke (1) bekezdésének, 47. cikkének és 52. cikke (1) bekezdésének, valamint a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 2. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése a) pontjának, 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 9. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkoznak.

- 2 E kérelmeket az A. B., C. D., E. F., G. H. és I. J., valamint a Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország; a továbbiakban: KRS) között, azon határozatok tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő, amelyekben ezen utóbbi ügy döntött, hogy nem tesz javaslatot a Lengyel Köztársaság elnökének (a továbbiakban: köztársasági elnök) az érintetteknek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) bírói álláshelyeire való kinevezésére vonatkozóan, hanem ezen álláshelyekre más pályázók kinevezését javasolja.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az EU- és az EUM-Szerződés

- 3 Az EUSZ 2. cikk a következőképpen rendelkezik:

„Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.”

- 4 Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése szerint:

„Az Unió és a tagállamok a lojális együttműködés elvének megfelelően kölcsönösen tiszteletben tartják és segítik egymást a Szerződésekből eredő feladatok végrehajtásában.

A tagállamok a Szerződésekből, illetve az Unió intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket.

A tagállamok segítik az Uniót feladatainak teljesítésében, és tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti az Unió célkitűzéseinek megvalósítását.”

- 5 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unió Bírósága a Bíróságból, a Törvényszékből és különös hatáskörű törvényszékekből áll. Az Európai Unió Bírósága biztosítja a jog tiszteletben tartását a Szerződések értelmezése és alkalmazása során.

A tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.”

- 6 Az EUMSZ 267. cikk a következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

a) a Szerződések értelmezése;

b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése;

Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.

[...]”

A Charta

- 7 A Chartának az „Igazságszolgáltatás” címet viselő VI. címe magában foglalja „A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog” című 47. cikket, amely a következőképpen rendelkezik:

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. [...]

[...]”

A 2000/78 irányelv

- 8 A 2000/78 irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.”

- 9 Ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.”

- 10 Ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőket írja elő:

„A Közösségre átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztisztviselőket [helyesen: az állami szerveket] is a következőkre tekintettel:

a) a munkavállaláshoz, önálló vállalkozáshoz, a foglalkozáshoz való hozzájutás feltételei, beleértve a kiválasztási és toborzási feltételeket [helyesen: a kiválasztás és a munkaerő-felvétel feltételeit] [...]”

- 11 A 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok biztosítják, hogy az irányelv által előírt kötelezettségek betartására szolgáló jogi és/vagy közigazgatási eljárások [...] minden olyan személy számára hozzáférhetőek legyenek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, még akkor is, ha az a jogviszony, amelyben a feltételezett hátrányos megkülönböztetés történt, már nem áll fenn.”

A lengyel jog

Az alkotmány

- 12 Az alkotmány 45. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ügyét hatáskörrel és illetékességgel rendelkező, független és pártatlan bíróság tisztességesen és nyilvánosan, túlzott késedelem nélkül tárgyalja.”

- 13 Az alkotmány 60. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az állampolgári jogait teljes mértékben gyakorló lengyel állampolgárok egyenlő feltételek mellett jogosultak a közszolgálati álláshelyekhez való hozzáférésre.”

- 14 Az alkotmány 179. cikke értelmében a Lengyel Köztársaság elnöke a bírákat a KRS javaslata alapján határozatlan időre nevezi ki.

- 15 Az alkotmány 184. cikke előírja, hogy a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország) és a közigazgatási bíróságok rendelkeznek hatáskörrel a közigazgatás tevékenységének felülvizsgálatára.

- 16 Az alkotmány 186. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A [KRS] védi a bíróságok és bírák függetlenségét.”

- 17 Az alkotmány 187. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. A [KRS] tagjai:

1) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] első elnöke, az igazságügyi miniszter, a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] elnöke és a köztársasági elnök által kijelölt személy,

2) a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírái közül választott tizenöt tag,

3) a [Sejm (Szejm), Lengyelország] által a képviselők közül választott négy tag és a szenátus által a szenátorok közül választott két tag.

[...]

3. A [KRS] választott tagjainak hivatali ideje négy év.

4. A [KRS] működésének szabályait, tevékenységi körét, munkamódszerét és tagjai megválasztásának módját törvény határozza meg.”

A KRS-ről szóló törvény

- 18 A KRS-t a többek között a 2017. december 8-i ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló törvény, Dz. U., 2018., 3. tétel) és a 2018. július 20-i ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló törvény, Dz. U.,

2018., 1443. tétel) által módosított, 2011. május 12-i ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény, Dz. U. 126. sz., 2011., 714. tétel; a továbbiakban: a KRS-ről szóló törvény) szabályozza.

- 19 A KRS-ről szóló törvény 3. cikke (1) bekezdésének 1. és 2. pontja értelmében a KRS hatáskörébe tartoznak a következők:

„1. a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírói álláshelyeire, valamint a közigazgatási bíróságok ülnöki álláshelyeire pályázók vizsgálata és értékelése;

2. a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bíráinak kinevezésére, valamint a közigazgatási bíróságok ülnökeinek kinevezésére irányuló javaslatoknak a [köztársasági elnök] elé terjesztése”.

- 20 E törvény 9a. cikke a következőket írja elő:

„(1) A Szejm a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)], a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a katonai bíróságok bírái közül választja meg a [KRS] tizenöt tagját egy közös négyéves hivatali időre.

(2) Az 1. pontban említett választás során a Szejm lehetőség szerint figyelembe veszi a különböző típusú bírák és bírósági szintek [KRS-en] belüli képviselőit szükségességét.

(3) A [KRS-nek] a bírák közül választott új tagjainak az ugyanazon időszakra szóló megbízatása a megválasztásuk napját követő napon kezdődik. A [KRS] korábbi tagjai megbízatásukat a [KRS] új tagjainak közös megbízatása megkezdésének napjáig töltik be.”

- 21 Az említett törvény 11a. cikkének (2) bekezdése értelmében legalább kétezer lengyel állampolgár csoportja vagy legalább huszonöt, hivatalban lévő bíró csoportja javaslatot tehet a KRS tagjaként betöltendő tisztségek jelöltjeire, akiket a bírák közül választanak. A KRS tagjainak a Szejm általi jelölésére vonatkozó folyamatot a KRS-ről szóló törvény 11d. cikke határozza meg.

- 22 A KRS-ről szóló törvény 37. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha több jelölt pályázott a bírói tisztségre, a [KRS] együttesen vizsgálja és értékeli valamennyi benyújtott pályázatot. Ebben a helyzetben a [KRS] minden jelölt esetében olyan határozatot fogad el, amely tartalmazza a bírói álláshelyre való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztéséről szóló döntéseit.”

- 23 E törvény 43. cikke értelmében:

„(1) A [KRS] határozata jogerőre emelkedik, ha e határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

(2) Ha a 37. cikk (1) bekezdésében említett határozatot nem támadta meg az eljárás valamennyi résztvevője, az jogerőssé válik abban a részében, amely a bírói álláshelyre való kinevezést érintő javaslat előterjesztésére vonatkozó negatív döntést foglal magában az eljárásban részt vevő, azon személyek tekintetében, akik nem terjesztettek elő fellebbezést, a 44. cikk (1b) bekezdésének rendelkezéseire is figyelemmel.”

- 24 Az előzetes döntéshozatal iránti első kérelem benyújtásakor az említett törvény 44. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Külön rendelkezések eltérő előírása hiányában az eljárás résztvevője fellebbezést nyújthat be a [Sąd Najwyższyhez (legfelsőbb bíróság)] azon az alapon, hogy a [KRS] határozata jogellenes. [...]

(1a) A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói álláshelyére való kinevezésre vonatkozó egyedi esetekben a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] lehet fellebbezni. Ilyen esetekben a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] nem lehet fellebbezést benyújtani. A [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] nem nyújtható be fellebbezés arra hivatkozva, hogy tévesen értékelték, hogy a jelöltek teljesítették-e a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói álláshelyére való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztéséről szóló határozat meghozatalakor figyelembe vett kritériumokat.

(1b) Ha a 37. cikk (1) pontjában említett határozatot nem támadta meg az eljárás valamennyi résztvevője, a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói álláshelyére való kinevezés egyedi eseteiben az említett határozat jogerőssé válik abban a részében, amely a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói álláshelyére való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztését érintő pozitív döntést foglal magában, valamint az eljárásban részt vevő, fellebbezést elő nem terjesztő személyek vonatkozásában abban a részében, amely az említett bíróság bírói álláshelyére való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztését érintő negatív döntést foglal magában.

[...]

(4) A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói álláshelyére való kinevezés egyedi eseteiben a [legfelsőbb bíróság] bírói álláshelyére való kinevezésre irányuló javaslat előterjesztését érintő negatív döntésről szóló, a [KRS] által hozott határozatnak a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] általi hatályon kívül helyezése az eljárás fellebbezést benyújtó résztvevője jelentkezésének elfogadását jelenti a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] azon betöltetlen bírói álláshelyére, amelynek tekintetében még nem fejeződött be a [KRS] előtti eljárás a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] ítéletének kihirdetésekor, vagy ilyen eljárás hiányában a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] következő meghirdetendő betöltetlen bírói álláshelyére.”

- 25 A KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a) bekezdését e cikkbe a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló, 2017. december 8-i, 2018. január 17-től hatályos törvény iktatta be, annak (1b) és (4) bekezdését pedig a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló, 2018. július 20-i, 2018. július 27-től hatályos törvény. E módosítások bevezetését megelőzően a szóban forgó (1a) bekezdésben említett fellebbezést ugyanezen 44. cikk (1) bekezdése szerint a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] nyújtották be.
- 26 A Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság, Lengyelország) a 2019. március 25-i ítéletében a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a) bekezdését az alkotmány 184. cikkével ellentétesnek nyilvánította, lényegében azzal az indokkal, hogy az említett (1a) bekezdés által a Naczelny Sąd Administracyjnyra (legfelsőbb közigazgatási bíróság) ruházott hatáskör sem az érintett ügyek jellegére, sem az említett bíróság szervezeti jellemzőire, sem az általa lefolytatott eljárásra tekintettel nem indokolt. Ebben az ítéletben a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) arra is rámutatott, hogy az alkotmányellenesség ezen megállapítása „szükségszerűen a megsemmisített rendelkezésen alapuló valamennyi folyamatban lévő bírósági eljárás lezárását vonja maga után”.
- 27 A KRS-ről szóló törvény 44. cikkét a későbbiekben módosította a 2019. április 26-i ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és a közigazgatási peres eljárásról szóló törvény

módosításáról szóló törvény) (Dz. U., 2019., 914. tétel; a továbbiakban: 2019. április 26-i törvény), amely 2019. május 23-án lépett hatályba. Az említett 44. cikk (1) bekezdése e módosítás óta a következőket írja elő:

„Külön rendelkezések eltérő előírása hiányában az eljárás résztvevője fellebbezést nyújthat be a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] azon az alapon, hogy a [KRS] határozata jogellenes. A [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói álláshelyére való kinevezésre vonatkozó egyedi esetekben fellebbezésnek helye nincs.”

- 28 Ezenfelül a 2019. április 26-i törvény 3. cikke azt írja elő, hogy „a [KRS-nek] a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói álláshelyének betöltésére vonatkozó kinevezéssel kapcsolatos egyedi ügyekben hozott határozatai elleni, a jelen törvény hatálybalépése előtt megkezdett, de be nem fejezett fellebbezési eljárások okafogyottság miatt automatikusan megszűnnek”.

A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény

- 29 A 2002. november 23-i ustawa o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény) (Dz. U., 2002., 240. tétel) 30. cikke 70 évben állapította meg a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak nyugdíjkorhatárát.
- 30 A 2017. december 8-i ustawa o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény; Dz. U., 2018., 5. tétel; a továbbiakban: a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény) 2018. április 3-án lépett hatályba.
- 31 A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 37. és 111. cikkének rendelkezéseiből következően a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak nyugdíjkorhatárát 65 évre csökkentették, fenntartva a köztársasági elnök lehetőségét arra, hogy az érintettek számára engedélyezze a feladataiknak az említett életkor betöltését követő további gyakorlását.
- 32 A Bíróság 2018. december 17-i Bizottság kontra Lengyelország végzését (C-619/18 R, EU:C:2018:1021) követően a 2018. november 21-i ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény módosításáról szóló törvény) (Dz. U., 2018., 2507. tétel) hatályon kívül helyezte az említett engedélyezési mechanizmust, és a 65. életévben meghatározott új nyugdíjkorhatár alkalmazását azon bírákra korlátozta, akik 2019. január 1-jét követően léptek hivatalba a Sąd Najwyższynél (legfelsőbb bíróság), valamint lehetővé tette az ezen időpontot megelőzően hivatalba lépő és az előző pontban említett rendelkezések alapján nyugdíjazott bíráknak az említett bíróságnál betöltött tisztségükbe való visszahelyezését.

Az alapjogviták és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem

- 33 A KRS a 2018. augusztus 24-i és 28-i határozatában úgy döntött, hogy nem terjeszt javaslatot a köztársasági elnök elé A. B. és C. D. kinevezésére vonatkozóan a legfelsőbb bíróság büntető tanácsán belüli bírói álláshely betöltése keretében, valamint E. F., G. H. és I. J. kinevezésére vonatkozóan az említett bíróság polgári tanácsán belüli hét bírói álláshely betöltése keretében. E határozatok ezenfelül más pályázóknak az érintett álláshelyek betöltésére vonatkozó kinevezésére irányuló javaslatokat is tartalmaztak.
- 34 A. B., C. D., E. F., G. H. és I. J. az említett határozatokkal szemben fellebbezést terjesztett a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) elé, és kármegelőző intézkedésként azok felfüggesztését kérte. Az említett bíróság a 2018. szeptember 25-i és 27-i, valamint 2018. október 8-i határozatában elrendelte az említett határozatok végrehajtásának felfüggesztését.

- 35 A Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában először is hangsúlyozza, hogy a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1b) bekezdése a korábban alkalmazandó rendelkezésektől eltérően azt írja elő, hogy a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói álláshelyeire való kinevezés egyedi eseteiben, ha az e törvény 37. cikkének (1) pontjában említett határozatot nem támadta meg az eljárás valamennyi résztvevője, az említett határozat az eljárásban részt vevő, fellebbezést elő nem terjesztő személyek vonatkozásában jogerőssé válik abban a részében, amely a kinevezésre irányuló javaslat előterjesztésére vonatkozó döntést tartalmazza. Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben rámutat arra, hogy e résztvevők között szerepelnek azok, akiknek a kinevezését javasolták, és akiknek így semmilyen érdekük nem fűződik ahhoz, hogy e határozattal szemben fellebbezést terjesszenek elő, így az említett határozat azon része, amely pályázókat javasol kinevezésre, *de facto* mindig jogerőre emelkedik.
- 36 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá úgy véli, hogy a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a) bekezdése a KRS által az ilyen határozatok tekintetében betöltendő igazságszolgáltatási funkciót nagyon általánosan határozza meg, anélkül hogy egyértelmű értékelési kritériumokat írna elő.
- 37 Végül e bíróság rámutat arra, hogy a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (4) bekezdéséből az következik, hogy a KRS azon határozatának hatályon kívül helyezése esetén, amely a pályázónak a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyére való kinevezésére irányuló javaslat előterjesztését érintő negatív döntésre vonatkozik, az érdekelt ilyen álláshelyre vonatkozó pályázatának esetleges elfogadása csak akkor lehetséges, ha e hatályon kívül helyezés időpontjában a KRS előtt még mindig eljárás van folyamatban, aminek fennállása hiányában az ilyen elfogadás csupán az említett bíróságon belül megüresedő következő álláshelyekre vonatkozik. Így a gyakorlatban kizárt mindenfajta lehetőség arra, hogy az érintett által megpályázott álláshelyre való jelentkezést újból vizsgálják, és ezen álláshelyet esetlegesen a jogorvoslati kérelmének eredményeképpen az érintett töltsé be.
- 38 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az a jogorvoslati lehetőség, amely azon pályázók számára biztosított, akiknek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyére való kinevezését érintően a KRS nem tett javaslatot, nem hatékony. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ugyanis ahhoz, hogy az ilyen jogorvoslat hatékony legyen, először is az szükséges, hogy az ilyen pályázó által előterjesztett jogorvoslati kérelem a KRS határozatának felfüggesztésével járjon, és így e határozat ne emelkedhessen jogerőre, és azt ne terjeszthessék a köztársasági elnök elé a javasolt pályázók kinevezése céljából addig, amíg a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) nem határozott e jogorvoslati kérelemről. Másodszor, ha ezen utóbbinak helyt adnak, a KRS-t kötelezni kellene a fellebbező pályázatának az újabb vizsgálatára abból a célból, hogy az érintett álláshelyet esetlegesen vele töltsék be.
- 39 A fentiekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azt érintően, hogy a jelen ítélet 35–37. pontjában említett nemzeti szabályok összeegyeztethetők-e az uniós joggal. E tekintetben úgy véli, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a lojális együttműködésnek az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében foglalt elve alapján a tagállamok kötelesek biztosítani az uniós jog alkalmazását és tiszteletben tartását, és ennek keretében, amint azt az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja, kötelesek megteremteni azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a jogalanyok hatékony bírói jogvédelemhez való joga tiszteletben tartásának a biztosításához szükségesek. Az ilyen védelem az EUSZ 2. cikkben említett jogállamiság alapvető jellemzője, és azt a Charta 47. cikkéből és a 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdéséből eredő feltételeket tiszteletben tartva biztosítani kell.
- 40 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a KRS-ről szóló törvény 44. cikke (1b) és (4) bekezdésének célját – a KRS azon határozatainak a jogerős jellegét illetően, amelyekben a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyre való kinevezést javasol – a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény figyelembevételével kell értékelni, amelynek 37. és 111. cikke a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak a nyugdíjkorhatárát 65 évre csökkentette, és annak lehetőségét, hogy a feladataikat ezen életkoron túl továbbra is ellássák, a köztársasági elnök engedélyéhez kötötte.

- 41 Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a KRS-nek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeitől eltérő egyéb bírói álláshelyekre való kinevezést javasoló határozatait érintő bírói jogorvoslatra alkalmazandó nemzeti szabályok változatlanok maradtak, és nem írják elő a jelen ítélet 35–37. pontjában említett korlátozásokat. Így az e bíróságon belüli bírói álláshelyre való kinevezésre pályázók és az e bíróságtól eltérő más bíróságon belüli bírói álláshelyre való kinevezésre pályázók esetében különböző a hozzáférés a KRS azon határozatainak a bírósági felülvizsgálatához, amelyek az említett pályázóknak az említett szervbe való kinevezésére vonatkozó javaslatot érintően negatív döntést tartalmaznak. Az ilyen különbségtétel, ha azt semmilyen közérdekű cél nem igazolja, sértheti a közszolgálati álláshelyekhez egyenlő feltételek mellett való hozzáférés jogát, valamint az ennek biztosítását célzó jogorvoslat jogát, amelyeket az alkotmány 45. és 60. cikke ír elő.
- 42 Az ily módon alkalmazott különbségtétel továbbá még kevésbé igazolható amiatt, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) kulcsfontosságú szerepet tölt be, mivel e bíróságnak jogegységet biztosító felügyeletet kell gyakorolnia valamennyi alacsonyabb szintű bíróság felett, így az e bírósághoz beosztott bírák kiválasztási eljárásának a lefolytatása különösen tényleges és szigorú felülvizsgálatot követelne meg a hatáskörrel rendelkező bíróság részéről.
- 43 E tekintetben a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire történő kinevezésre vonatkozó eljárást illetően a bírósági felülvizsgálat hatékonyságának ily módon megállapított hiánya a KRS új összetételére figyelemmel további aggályokra ad okot. Amint az ugyanis a KRS-ről szóló törvény 9a. cikkéből kitűnik, a bírói hatalmi ágban az említett szervben eljáró tizenöt képviselőjét szintén nem a bírói hatalmi ág képviselői választották, mint korábban, hanem a Szejm, azon jelöltek közül, akiket legalább kétezer lengyel állampolgár csoportja vagy legalább huszonöt bíró csoportja javasol, ami a KRS tagjainak a Szejmen belül képviselt politikai erőknek való alávetettségét érintő kockázatot vet fel. Ezenfelül, ami a KRS-nek az ily módon nemrégiben kialakított összetételét illeti, az ezzel kapcsolatos átláthatóság teljes hiányában kétségek állnak fenn azzal kapcsolatban, hogy tiszteletben tartották-e a KRS-tagságra való jelölést érintő javaslatoknak a fent említett szabályait.
- 44 Végezetül az a körülmény is problematikus, hogy a KRS a bírói hatalmat képviselő tizenöt tagot illetően a rendes bíróságok bíráinak tizennégy képviselőjéből és a közigazgatási bíróságok bíráinak egy képviselőjéből áll, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái így nincsenek képviseltetve, ami ellentétes az alkotmány 187. cikkének 2. pontjában foglalt előírásokkal. Ugyanez áll fenn azzal kapcsolatban is, hogy a rendes bíróságok e tizennégy bírása között az ilyen bíróságoknak a végrehajtó hatalom által kinevezett elnökei és elnökhelyettesei szerepelnek a végrehajtó hatalom által visszahívott személyek helyett, ami azt jelentheti, hogy a végrehajtó hatalom befolyása a KRS-en belül jelentősebb lett.
- 45 E körülmények között a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 2. cikket az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének harmadik albekezdésével, az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésével és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, [a Charta] 47. cikkével összefüggésben, a 2000/78 [...] irányelv 9. cikkének (1) bekezdésével, valamint az EUMSZ 267. cikk harmadik albekezdésével összefüggésben, hogy a jogállamiság, valamint a hatékony jogorvoslatihoz és a hatékony bírói jogvédelemhez való jog sérül, ha a nemzeti jogalkotó a tagállam végső fokon eljáró bíróságában [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] a bírói állás betöltésére vonatkozó kinevezéssel kapcsolatos egyes ügyekben a bírósághoz fordulás jogát úgy biztosítja, hogy az említett bíróság bíráinak kinevezésére vonatkozó javaslat benyújtását megelőző kiválasztási eljárásban hozott határozat jogerőre emelkedik és hatályosul, ha a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] összes jelöltjének együttes elbírálását és értékelését nem vitatja

a kiválasztási eljárás valamennyi résztvevője, akik közé tartozik az a jelölt is, aki az említett határozat megtámadásában nem érdekelt, azaz az a jelölt, akit a bírói állás betöltésére javasoltak, amiből az következik, hogy:

- a jogorvoslat elveszíti a hatékonyságát, és megszűnik az a lehetőség, hogy a hatáskörrel rendelkező bíróság ténylegesen felülvizsgálja az említett kiválasztási eljárást;
  - abban az esetben, ha az ilyen eljárás kiterjed a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] azon bírói állásaira is, amelyeket addig olyan bírák töltöttek be, akik esetében az új, alacsonyabb nyugdíjkorhatárt alkalmazták, anélkül hogy az érintett bírók az új alacsonyabb nyugdíjkorhatár igénybevételéről dönthettek volna, tekintettel a bírák elmozdíthatatlanságának elvére – feltételezve, hogy ezt az elvet ily módon megsértették – az említett kiválasztási eljárás bírói kontrolljának terjedelmét és eredményét is befolyásolja?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 2. cikket az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének harmadik albekezdésével és az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, a [Charta] 15. cikkének (1) bekezdésével, 20. cikkével, 21. cikkének (1) bekezdésével, és 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, a 2000/78 [...] irányelv 2. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjával, valamint az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésével összefüggésben, hogy
- a jogállamiság, az egyenlő bánásmód, valamint a közszolgálati tisztséghez – a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói állásának betöltéséhez – azonos elvek alapján történő, egyenlő hozzáférés elvét megsértik abban az esetben, ha az említett bíróságban a bírói állás betöltésével kapcsolatos egyedi ügyekben fennáll a hatáskörrel rendelkező bírósághoz fordulás joga, ugyanakkor a jogerőre emelkedés első kérdésben leírt módja következtében a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] megüresedett bírói tisztségére való kinevezésre sor kerülhet, anélkül hogy a hatáskörrel rendelkező bíróság felülvizsgálná az említett kiválasztási eljárás lefolytatását – feltéve, hogy ezt a felülvizsgálatot kezdeményezik –, ugyanakkor e felülvizsgálat hiánya, a hatékony jogorvoslathoz való jogot megsértve, sérti a közszolgálati tisztséghez való egyenlő hozzáférés elvét, ami ellentétes a közérdekkel, továbbá hogy az intézményi egyensúly elvét megsértik abban az esetben, ha a bíróságok és bírák függetlenségének védelmére hivatott, a [Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság)] bírói tisztségének betöltésével kapcsolatos eljárást lefolytató nemzeti szervet ([KRS]) úgy hozták létre, hogy e szervben a bírói hatalom képviselőit a jogalkotó hatalom jelöli ki?”

A Bíróság előtti eljárás és az előzetes döntéshozatal iránti kiegészítő kérelem

A gyorsított eljárás iránti kérelem és a soron kívüli elbírálás biztosítása

- 46 A Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában azt kérte, hogy a Bíróság a jelen ügy tárgyát képező előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság eljárási szabályzatának 105. cikke alapján gyorsított eljárásban bírálja el. Kérelmének alátámasztása érdekében e bíróság arra hivatkozott, hogy az alapjogviták és az azok keretében általa meghozandó döntések jelentősége és jellege alapján ilyen eljárás indokolt.
- 47 Az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérelmére vagy kivételesen hivatalból a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően dönthet úgy, hogy az előzetes döntéshozatal tekintetében gyorsított eljárást alkalmaz, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.

- 48 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ilyen gyorsított eljárás olyan eljárási eszköz, amelynek célja a rendkívüli szükséghelyzetre való reagálás (a Bíróság elnökének 2017. december 20-i A. és társai végzése, C-661/17, nem tették közzé, EU:C:2017:1024, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. október 1-jei Miasto Łowicz és Prokuratura Okręgowa w Płocku végzés, C-558/18 és C-563/18, nem tették közzé, EU:C:2017:1024, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 Ezenfelül a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik az is, hogy a gyorsított eljárás alkalmazásától el lehet tekinteni, ha az ügy által felvetett jogi problémák érzékeny és összetett jellege miatt az ilyen eljárás nehezen alkalmazható, különösen ha a Bíróság előtti eljárás írásbeli szakaszának lerövidítése nem tűnik helyénvalónak (2020. április 8-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-791/19 R, EU:C:2020:277, 102. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 A jelen ügyben a Bíróság elnöke 2019. január 31-én, az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozott, hogy nem lehet helyt adni a gyorsított eljárás iránti kérelemnek, mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz elegendő olyan tényezőt, amely alapján meg lehetne állapítani olyan rendkívüli körülményeket, amelyek igazolnák az előzetes döntéshozatal iránti kérelem lehető legrövidebb időn belüli elbírálásának a szükségességét. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő megállapításokból ugyanis kitűnik, hogy az alapjogviták a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírójává való kinevezésre pályázók által a KRS azon határozataival szemben előterjesztett fellebbezésekre vonatkoznak, amelyek a kinevezésükre vonatkozó negatív döntést tartalmaztak, és e megállapításokból az is kiderül, hogy a kérdést előterjesztő bíróság elrendelte e határozatok végrehajtásának a felfüggesztését.
- 51 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság által ily módon szolgáltatott információk és magyarázatok alapján, amely bíróság, amint az a jelen ítélet 46. pontjából kitűnik, további magyarázat nélkül kizárólag az alapjogviták jelentőségére és természetére hivatkozott, nem tűnt úgy, hogy a jelen ügy, amely egyébiránt rendkívül érzékeny és összetett kérdéseket vet fel, olyan mértékben sürgős lenne, hogy az igazolja az előzetes döntéshozatalra utalásra vonatkozó általános eljárási szabályoktól való kivételes eltérést.
- 52 Miután a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróságtól kiegészítő információkat kért, ezen utóbbi a 2019. február 14-i levelében válaszul kifejtette, hogy bár elrendelték az alapügy tárgyát képező határozatok végrehajtásának felfüggesztését, a köztársasági elnök 2018. október 10-én a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire kinevezett a KRS által az említett határozatokban javasolt nyolc új bírát. E nyolc új bírát azonban ténylegesen nem osztották be a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) érintett tanácsainak ítélkező fórumaiba, mivel e tanácsok elnökei – az érintettek kinevezésének jogszerűségével kapcsolatos kétségekre és a jogbiztonsággal kapcsolatos okokra tekintettel – felfüggesztették az érintettek beosztását a kérdést előterjesztő bíróság által az alapjogvitákban meghozandó ítéletek időpontjáig.
- 53 Ezen információkra tekintettel a Bíróság elnöke 2019. február 26-án úgy határozott, hogy a jelen ügy tekintetében az eljárási szabályzat 53. cikkének (3) bekezdése alapján soron kívüli elbírálást kell alkalmazni.

Az előzetes döntéshozatal iránti kiegészítő kérelem és az eljárás írásbeli szakaszának újbóli megnyitása

- 54 Az eljárás írásbeli szakaszának befejezését követően a kérdést előterjesztő bíróság 2019. június 26-án határozatot hozott, amelyben felfüggesztette a Prokurator Generalny (főügyész, Lengyelország) által előterjesztett, az alapjogviták okafoyottságának megállapítása iránti kérelem elbírálását, amely egyrészt a

Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) 2019. március 25-i, a jelen ítélet 26. pontjában említett ítéletén, másrészt pedig a jelen ítélet 28. pontjában ismertetett, 2019. április 26-i törvény 3. cikkén alapult.

- 55 A KRS-ről szóló törvény 44. cikke (1a) bekezdésének alkotmányellenesnek nyilvánítását illetően, amelyet a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) 2019. március 25-i ítélete foglal magában, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy egyrészt e megállapítás csak a jövőre nézve vált ki joghatásokat, és nem sértheti a bírósági jogorvoslathoz fűződő, olyan jogokat, amelyeket a jogalanyok, mint az alapjogvitákban, az említett megállapítást megelőzően gyakoroltak olyan tényeket érintően, amelyek e megállapítást megelőzően valósultak meg. Másrészt ugyanezen ítéletből kifejezetten az következik, hogy a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) nem magát az ilyen bírói jogorvoslat szükségességét teszi kétségesé, amely valójában az alkotmányból és a saját ítélkezési gyakorlatából is következik, hanem csupán az e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság kijelölését. Ebből az ítéletből tehát az következik, hogy ebben az esetben a kérdést előterjesztő bíróságtól eltérő más bíróságnak mindenképpen továbbra is hatáskörrel kell rendelkeznie a jelen ügyben.
- 56 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az új nehézség, amellyel azóta szembesült, inkább a 2019. április 26-i törvényből ered, amely egyrészt az alapügyekhez hasonló jogvitákat automatikusan okafogyottá nyilvánította, és másrészt a jövőre nézve mindenféle jogorvoslatot kizárt a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire való kinevezéssel kapcsolatos egyedi esetekben, ahelyett hogy az ilyen jogorvoslati kérelem vizsgálatát más bíróságra bízta volna.
- 57 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az ilyen nemzeti jogszabályi rendelkezések ellentétesek lehetnek az előzetes döntéshozatal iránti első kérelmében a Bíróság elé terjesztett két kérdésben említett uniós jogi rendelkezésekkel, valamint az e rendelkezésekből eredő azon követelménnyel, hogy egyrészt a jogállamiság tiszteletben tartása mellett biztosítsák a hatékony bírósági jogorvoslathoz való jog fennállását, és másrészt az e kérelemmel kezdeményezett előzetes együttműködést ne semlegesítsék, az említett nemzeti jogszabályi rendelkezések tehát ily módon súlyosbítják a nemzeti jognak az említett uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetlenségét.
- 58 E körülmények között a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) a 2019. június 26-i határozatában úgy döntött, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából egy további kérdést terjeszt a Bíróság elé (a továbbiakban: harmadik kérdés), amelyet a következőképpen fogalmazott meg:

„Úgy kell-e értelmezni [a Charta] 47. cikkével és a 2000/78 [...] irányelv 9. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének harmadik mondatát, az EUSZ 6. cikk (1) bekezdését, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdését és az EUSZ 2. cikket, valamint az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését, hogy a jogállamiság, valamint a bírósághoz fordulás joga és a hatékony bírói jogvédelemhez való jog sérül, ha a nemzeti jogalkotó törli a jogrendből a [Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság)] hatáskörére, valamint a [KRS] határozataival szemben az e bírósághoz való fellebbezési jogra vonatkozó rendelkezéseket, valamint olyan megoldást alkalmaz, amely alapján az említett fellebbezésekkel kapcsolatos, a bevezetett módosítások (eltérések) időpontját megelőzően megkezdett, de be nem fejezett eljárások a jogszabály erejénél fogva megszűnnek, ami következésképpen:

- meggátolja a bírósághoz fordulás jogának gyakorlását a [KRS] említett határozatainak felülvizsgálata, valamint azon kiválasztási eljárás megfelelő lefolytatása jogszerűségének felülvizsgálata tekintetében, amelyben e határozatokat hozták;
- abban az esetben, ha az említett ügyekben eredetileg hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság a [KRS] hivatkozott határozatai felülvizsgálatára irányuló eljárás tényleges kezdeményezését követően előzetes döntéshozatalra irányuló kérdéseket terjesztett az Európai Unió Bírósága elé, a bírósághoz fordulás jogának gyakorlását az (eredetileg) az egyedi ügy elbírálására hatáskörrel rendelkező

bíróság előtt folyamatban lévő ügy tekintetében is meggátolja, majd ezt követően megfosztja e bíróságot az Európai Unió Bírósága előtti előzetes döntéshozatali eljárás tényleges kezdeményezésétől, valamint attól a jogtól, hogy bevárja az Európai Unió Bíróságának határozathozatalát, ami alássa a lojális együttműködés uniós elvét?”

- 59 Ezen előzetes döntéshozatal iránti kiegészítő kérelemről értesítették az érdekelt feleket, és újból megnyitották az eljárás írásbeli szakaszát annak érdekében, hogy e felek a harmadik kérdéssel kapcsolatban előterjeszthessék az észrevételeiket.

Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelmek

- 60 A főügyész és a lengyel kormány a jelen ítélet kihirdetése időpontjának a kérdést előterjesztő bírósággal és az érdekelt felekkel való közlését követően az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását kérelmezte a Bíróság Hivatalához 2021. február 4-én, illetve február 15-én benyújtott beadványokban.
- 61 A főügyész a kérelmének alátámasztása érdekében lényegében arra hivatkozik, hogy nem ért egyet a bírák kinevezésére irányuló eljárások bírósági felülvizsgálatának a szükségességét érintő, a főtanácsnok indítványában foglalt bizonyos állításokkal, amelyeket vitathatónak, pontatlannak és ellentmondásosnak tart, és amelyek továbbá olyan megfontolásokon alapulnak, amelyeket az érdekelt felek nem vitattak meg kellőképpen. A főügyész álláspontja szerint az említett indítványban foglalt elemzés ezenfelül bizonyos pontokban eltér a Hogan főtanácsnok Repubblica ügyre vonatkozó indítványában (C-896/19, EU:C:2020:1055) kifejtett elemzéstől. Végezetül a főtanácsnok említette az Emberi Jogok Európai Bíróságának a 2021. december 1-jei Guðmundur Andri Ástráðsson kontra Izland (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418) ítéletét is. Márpedig e tekintetben olyan új tényről van szó, amelyet az érdekelt felek nem vitathattak meg.
- 62 A lengyel kormány a kérelmében szintén azt hangsúlyozza, hogy nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, amely az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését érintően túlzottan tág értelmezést alkalmaz, amely ezenfelül eltér a Hogan főtanácsnok Repubblica ügyre vonatkozó indítványában (C-896/19, EU:C:2020:1055) és a Bíróság elnökhelyettesének 2020. szeptember 10-i Tanács kontra Sharpston (C-424/20 P(R), nem tették közzé, EU:C:2020:705) végzésében kifejtett értelmezéstől. Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása lehetővé tenné továbbá az érdekelt felek számára, hogy állást foglaljanak az Emberi Jogok Európai Bírósága 2020. december 1-jei Guðmundur Andri Ástráðsson kontra Izland ítéletének (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418) esetleges következményeiről.
- 63 E tekintetben egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy az Európai Unió Bíróságának alapokmánya és az eljárási szabályzat nem teszi lehetővé az ezen alapokmány 23. cikke szerinti érdekelt számára, hogy a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 64 Másrészt az EUMSZ 252. cikk második bekezdése szerint a főtanácsnok teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjeszt elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség. A Bíróságot nem köti sem ezen indítvány, sem pedig az annak alapjául szolgáló indokolás. Következésképpen az, ha az érdekelt fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem indokolhatja a szóbeli szakasz újbóli megnyitását (2018. március 6-i Achmea ítélet, C-284/16, EU:C:2018:158, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 65 Ugyanakkor a Bíróság az eljárási szabályzatának 83. cikke alapján a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, illetve ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet az érdekeltek nem vitattak meg.
- 66 A jelen ügyben azonban a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően úgy ítéli meg, hogy az írásbeli szakaszt és az előtte lefolytatott tárgyalást követően a határozathozatalhoz szükséges valamennyi információ a rendelkezésére áll. Megállapítja továbbá, hogy a jelen ügyet nem kell olyan érv alapján eldönteni, amelyet az érdekeltek nem vitattak meg. Végezetül úgy véli, hogy az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelmek nem terjesztenek elő olyan új tényt, amely befolyásolhatná a Bíróság által az említett ügyben meghozandó határozatot. E körülmények között nincs helye az eljárás szóbeli szakasza újbóli megnyitásának.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A Bíróság hatásköréről

- 67 A főügyész álláspontja szerint a bírák kinevezésére irányuló eljárásokkal kapcsolatos bírósági jogorvoslat problematikája a tagállamok kizárólagos hatáskörének tárgya, és az uniós jog hatályán kívüli terület. Következésképpen az nem tartozik a Bíróság hatáskörébe.
- 68 E tekintetben emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy bár a tagállamok igazságszolgáltatási szervezete ez utóbbiak hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlása során a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ez lehet a helyzet többek között a bírák kinevezéséről szóló határozatok elfogadását meghatározó érdemi feltételekre és eljárási szabályokra vonatkozó nemzeti szabályokat és adott esetben az ilyen kinevezési eljárásokkal összefüggésben alkalmazandó bírósági felülvizsgálatra vonatkozó szabályokat illetően (lásd ebben az értelemben: 2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, a továbbiakban: A. K. és társai ítélet, EU:C:2019:982, 134–139. és 145. pont).
- 69 Másrészt a főügyész által így módon előterjesztett kifogások lényegében magára a jelen ítélet 1. pontjában említett uniós jogi rendelkezések hatályára, és következésképpen e rendelkezések értelmezésére vonatkoznak. Márpedig az ilyen értelmezés az EUMSZ 267. cikk alapján nyilvánvalóan a Bíróság hatáskörébe tartozik (lásd analógia útján: A. K. és társai ítélet, 74. pont).
- 70 A fentiekből az következik, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elbírálására.

A harmadik kérdéstről

- 71 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével, amelyet elsőként kell megvizsgálni, lényegében arra keresi a választ, hogy egyrészt az EUSZ 2. cikknek, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése harmadik albekezdésének, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, a Charta 47. cikkének és a 2000/78 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének az összefüggésben értelmezett rendelkezéseit, és másrészt az EUMSZ 267. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a nemzeti jogrend olyan módosítása, amely először is egy nemzeti bíróságot megfoszt azon hatáskörétől, amelynek keretében első és végső fokon határozhat azokról a jogorvoslati kérelmekről, amelyeket a Sąd Najwyższyhez (legfelsőbb

bíróság) hasonló bíróság bírói álláshelyeire pályázók terjesztenek elő a KRS-hez hasonló szerv azon határozataival szemben, amelyek nem javasolják a pályázatukat a köztársasági elnöknek az említett álláshelyekre való kinevezés céljából, hanem mások pályázatát javasolják, amely módosítás másodszor az ilyen jogorvoslati kérelmeket, amennyiben azok elbírálása még folyamatban van, automatikusan okafogyottnak nyilvánítja, kizárva, hogy azokat tovább vizsgálhassák vagy újból benyújthassák, és amely módosítás harmadszor ezáltal az ilyen nemzeti bíróságot megfosztja annak lehetőségétől, hogy az előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjesztett kérdéseire választ kaphasson. Amennyiben ez a helyzet, a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell-e értelmezni, hogy annak értelmében e módosítások alkalmazását mellőznie kell, és következképpen továbbra is el kell járnia abban a hatáskörben, amely az elé terjesztett jogviták elbírálását érintően az említett módosításokat megelőzően megillette.

A harmadik kérdés elfogadhatóságáról

- 72 Először is a főügyész és a lengyel kormány a harmadik kérdés elfogadhatatlanságának megállapítását kéri azon az alapon, hogy az arra adandó válasz tekintetében nem áll fenn, hogy arra az EUMSZ 267. cikk értelmében „ítélet [...] meghozatalához szükség van”, mivel már nincsenek folyamatban olyan alapjogviták, amelyekben a kérdést előterjesztő bíróságnak ilyen ítéletet kellene hoznia.
- 73 A KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a) bekezdését ugyanis, amelyen a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapjogviták elbírálására vonatkozó joghatósága korábban alapult, véglegesen és *erga omnes* hatállyal megsemmisítette a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) 2019. március 25-i ítélete, amely elrendelte, hogy következképpen meg kell szüntetni az e rendelkezés alapján indított eljárásokat. Ezenfelül a 2019. április 26-i törvény 3. cikke ezt követően előírta ezen eljárások automatikus megszűnését. Egyébiránt az ilyen jogorvoslati kérelmek vizsgálatának a más bíróság előtti folytatása vagy azok újbóli benyújtása a 2019. április 26-i törvénnyel módosított, a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1) bekezdése alapján szintén kizárt.
- 74 E tekintetben egyrészt – konkrétan a 2019. április 26-i törvény 3. cikkében ily módon szereplő szabályt illetően – emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a hasonló nemzeti rendelkezésekkel kapcsolatban már megállapította, hogy azok főszabály szerint és a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapügyekben az ilyen megszüntetést vagy okafogyottá válást elrendelő határozata hiányában, nem vezetheti a Bíróságot az arra való következtetéshez, hogy már nem szükséges az előzetes döntéshozatalra elé terjesztett kérdések eldöntése (A. K. és társai ítélet, 102. pont).
- 75 Egyébiránt a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmet mindaddig fennállónak tekinti, amíg e kérelmet az azt kibocsátó bíróság vissza nem vonja (lásd ebben az értelemben: 1978. március 9-i Simmenthal ítélet, 106/77, EU:C:1978:49, 10. pont).
- 76 Másrészt meg kell állapítani, hogy a harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság, amely egyébiránt úgy határozott, hogy az alapjogviták okafogyottságának megállapítása iránti kérelemről való határozathozatalt felfüggeszti, pontosan arra irányul, hogy a 2019. április 26-i törvényből eredő normatív változások összeegyeztethetők-e az uniós joggal, és amennyiben nem ez a helyzet, ezen utóbbi jog lehetővé teszi-e számára, hogy eltekintsen e változásoktól, és következképpen az okafogyottság megállapítása iránti, említett kérelmet elutasítsa, valamint e jogviták vizsgálatát folytassa.
- 77 A fentiekből az következik, hogy a harmadik kérdésre szükséges válaszolni ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az e válaszból következő információk alapján olyan határozatokat fogadhasson el, amelyek meghatározzák az alapjogviták kimenetelét, így a főügyész és a lengyel kormány által ily módon megfogalmazott kifogásokat el kell utasítani.

- 78 Másodszor a lengyel kormány arra hivatkozik, hogy a harmadik kérdés elfogadhatatlan, mivel a bírák tagállami kinevezési eljárásaira vonatkozó uniós hatáskör hiánya miatt az uniós jog nem értelmezhető úgy, hogy az arra kötelezi a tagállamokat, hogy a bírósági álláshelyekre pályázók számára jogorvoslati jogot biztosítsanak a kinevezésüket érintően negatív döntést tartalmazó határozattal szemben, és az ilyen jogorvoslati jog fennállása ezenfelül nem érinti az érintett kinevezési eljárás végén ténylegesen kinevezett bírák függetlenségét. Az olyan ítélet, mint amelyet a jelen ügyben a Bíróságtól kértek, normatív, nem pedig értelmező jellegű, mivel annak lehetővé tételéről van szó, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az alapjogviták tárgyában határozatot hozzon annak ellenére, hogy nincsenek olyan, általánosan alkalmazandó jogszabályi rendelkezések, amelyek e területen a számára hatáskört biztosítanának. Márpedig az ilyen következmény ellentétes lenne az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésével, amely megköveteli, hogy az Unió tiszteletben tartsa a tagállamok nemzeti identitását, amely elválaszthatatlan része azok alkotmányos berendezkedésének, és sértené a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) függetlenségét, amely alkotmányellenesnek nyilvánította azt a rendelkezést, amelyen a kérdést előterjesztő bíróság hatásköre alapult.
- 79 E tekintetben egyrészt a jelen ítélet 68. pontjában a Bíróság már felidézte, hogy a tagállamoknak a hatáskörüik gyakorlása során, többek között ideértve a bírák kinevezésére irányuló eljárásra vonatkozó nemzeti szabályok elfogadását érintő hatáskört, tiszteletben kell tartaniuk az uniós jog alapján rájuk háruló kötelezettségeket.
- 80 Másrészt meg kell állapítani, hogy a lengyel kormány által ily módon előterjesztett érvek lényegében azon uniós jogi rendelkezések hatályára – és ezáltal értelmezésére – vonatkoznak, amelyeket a harmadik kérdés érint, valamint azon joghatásokra, amelyek e rendelkezésekből eredhetnek, különös tekintettel az említett jog elsőbbségére. Az előterjesztett kérdés érdemére vonatkozó ezen érvek tehát a lényegükönél fogva nem vezethetnek a kérdés elfogadhatatlanságának megállapításához.
- 81 Egyébiránt az olyan ítélet, amellyel a Bíróság az uniós jog alapján megerősíti azon kötelezettség fennállását, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak mellőznie kell az említett nemzeti szabályok alkalmazását, és továbbra is el kell járnia a korábbi bírósági hatáskörében, e bíróságot anélkül kötelezi, hogy a belső rendelkezések – ideértve az alkotmányos rendelkezéseket is – annak akadályát képezhetnék (lásd analógia útján: A. K. és társai ítélet, 112. pont).
- 82 Harmadszor a főügyész úgy véli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az eljárási szabályzat 94. cikkében foglalt követelményekkel ellentétes módon nem jelölte meg, hogy álláspontja szerint milyen kapcsolat áll fenn az alapjogvitákban alkalmazandó nemzeti rendelkezések és azon uniós jogi rendelkezések között, amelyeknek az értelmezését kéri. Konkrétan e bíróság nem vizsgálja, hogy be kellene-e vezetni, és ha igen, milyen módon, a tagállamok azon kötelezettségét, hogy biztosítsák az alapügy tárgyát képező kinevezési javaslatok bírósági felülvizsgálatát. A 2019. április 26-i törvény 3. cikke alkalmazásának mellőzésére vonatkozó lehetőség önmagában hatástalan e tekintetben, mivel az említett bíróság azon lehetősége, hogy az előtte folyamatban lévő jogvitákról érdemben döntsön, még ebben az esetben is kizárt lenne a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) 2019. március 25-i ítélete alapján.
- 83 E tekintetben mindazonáltal – emlékeztetve arra, amit a Bíróság már hangsúlyozott a jelen ítélet 81. pontjában – meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 26–28. és 54–57. pontjában említett tényezőkből kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kiegészítő kérelem minden szükséges információt tartalmaz ahhoz, hogy a Bíróság a harmadik kérdéstről határozhasson, többek között ideértve a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) 2019. március 25-i ítéletéhez kapcsolódó információkat is.
- 84 A fentiek összességére tekintettel a harmadik kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

– A 2000/78 irányelvről és a Charta 47. cikkéről

- 85 Először is meg kell állapítani, hogy – amint arra a KRS, a főügyész, a lengyel kormány és az Európai Bizottság hivatkozik – a 2000/78 irányelv, és különösen annak 9. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazható az alapjogvitákra.
- 86 Amint az ugyanis az említett irányelv 1. cikkéből és 2. cikkének (1) bekezdéséből következik, az irányelv csak a valláson, meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetésre vonatkozik. Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozat megállapításaiból nem tűnik ki, hogy az alapjogviták az említett indokok valamelyikén alapuló eltérő bánásmódra vonatkoznának. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság az alapeljárás felpereseit esetlegesen érintően kizárólag azt az eltérő bánásmódot említi, amely azzal a körülménnyel függ össze, hogy a KRS-nek a pályázókat a köztársasági elnök számára bírói kinevezésre javasoló határozatai elleni jogorvoslati lehetőségekre alkalmazandó szabályok eltérőek, aszerint hogy e határozatok a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyére való kinevezésre vagy valamely más bíróságon belüli bírói álláshelyre való kinevezésre vonatkoznak.
- 87 Egyébiránt a Charta 47. cikkét illetően emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés, amely a hatékony bírói jogvédelem elvének megerősítését képezi, biztosítja a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot minden olyan személy számára, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették (lásd ebben az értelemben: 2019. július 29-i Torubarov ítélet, C-556/17, EU:C:2019:626, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 88 E jognak az adott ügyben való elismerése tehát, azt feltételezi – amint az a Charta 47. cikkének első bekezdéséből kitűnik –, hogy az e jogra hivatkozó személy az uniós jog által biztosított jogokra és szabadságokra hivatkozzon (2020. október 6-i État luxembourgeois [Az adójogban az információszolgáltatás iránti megkereséssel szembeni jogvédelem] ítélet, C-245/19 és C-246/19, EU:C:2020:795, 55. pont).
- 89 Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő információkból nem tűnik ki, hogy az alapjogviták tárgya olyan jog elismerése lenne, amellyel az alapügy felperesei az uniós jog valamely rendelkezése alapján rendelkeznek. Konkrétan, amint az a jelen ítélet 85. és 86. pontjában kifejtésre került, a 2000/78 irányelv rendelkezései nem alkalmazhatók az alapjogvitákra, így e rendelkezések szintén nem igazolhatják a Chartának, és többek között 47. cikkének az e jogvitákkal összefüggésben való alkalmazhatóságát.

– Az EUMSZ 267. cikkről és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséről

- 90 Ami az EUMSZ 267. cikket illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Szerződésekkel létrehozott bírósági rendszer sarokkövét az e rendelkezésben előírt előzetes döntéshozatali eljárás alkotja, amely a bírák közötti párbeszédnek a Bíróság és a tagállami bíróságok közötti létrehozatalával az uniós jog egységes értelmezésének biztosítására irányul, lehetővé téve ezáltal az uniós jog koherenciájának, teljes érvényesülésének és autonómiájának, valamint végső soron a Szerződésekkel létrehozott jog sajátos jellegének biztosítását (2014. december 18-i 2/13 vélemény, EU:C:2014:2454, 176. pont; 2018. október 24-i XC és társai ítélet, C-234/17, EU:C:2018:853, 41. pont).
- 91 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikk a lehető legszélesebb lehetőséget biztosítja a nemzeti bíróságok számára arra, hogy a Bírósághoz forduljanak, ha azt állapítják meg, hogy az előttük folyamatban lévő ügyben az uniós jog valamely rendelkezésének értelmezésére vagy

érvényességének értékelésére vonatkozó, az általuk elbírálandó jogvitában való határozathozatalhoz megválaszolandó kérdés merül fel (2010. október 5-i Elchinov ítélet, C-173/09, EU:C:2010:581, 26. pont; 2018. október 24-i XC és társai ítélet, C-234/17, EU:C:2018:853, 42. pont).

- 92 Ezenfelül az olyan bíróságot illetően, mint amilyen a kérdést előterjesztő bíróság, amelynek határozatai ellen az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése értelmében véve a nemzeti jogban nincs jogorvoslati lehetőség, e lehetőség – a Bíróság ítélkezési gyakorlatában elismert kivételektől eltekintve – egyben kötelezettséggé is válik arra vonatkozóan, hogy e bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i PFE-ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; A. K. és társai ítélet, 103. pont).
- 93 Amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, a nemzeti jog valamely szabálya nem akadályozhatja meg a nemzeti bíróságot abban, hogy éljen az említett lehetőséggel, vagy eleget tegyen az említett kötelezettségnek, e lehetőség, illetve kötelezettség ugyanis az EUMSZ 267. cikk által a nemzeti bíróságok és a Bíróság között létrehozott együttműködési rendszerből, valamint az e rendelkezés által a nemzeti bíróságokra ruházott, az uniós jog alkalmazásával összefüggő bírói feladatkörből fakad (lásd ebben az értelemben: A. K. és társai ítélet, 103. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ugyanígy az említett lehetőség és kötelezettség hatékony érvényesülése érdekében a nemzeti bíróságnak lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet annak benyújtását követően fenntartsa (lásd ebben az értelemben: 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 58. pont).
- 94 Ezenfelül az olyan nemzeti szabály, amely többek között azzal a veszéllyel jár, hogy valamely nemzeti bíróság az ügy elbírálásából való kizárás elkerülése érdekében inkább tartózkodik attól, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesszen a Bíróság elé, sérti a nemzeti bíróságok számára az EUMSZ 267. cikk által így módon elismert jogköröket, és következésképpen az előzetes döntéshozatali mechanizmussal a Bíróság és a nemzeti bíróságok között létesített együttműködés hatékonyságát.
- 95 Következésképpen, bár főszabály szerint a tagállam jogosult például arra, hogy a bírósági hatáskörök megosztására vonatkozó belső szabályait módosítsa, aminek esetleges következményeként megszűnik azon normatív alap, amelyen a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő nemzeti bíróság hatásköre alapult, és jogosult arra, hogy olyan lényeges szabályokat fogadjon el, amelyek járulékos hatásaként az az ügy, amelyben ilyen kérelmet terjesztettek elő, okafogyottá válik, a tagállam mindenképpen megsérti az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének harmadik albekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 267. cikket, ha a nemzeti szabályozását érintően olyan módosításokat fogad el, amelyeknek a konkrét hatása a Bírósághoz benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek benyújtást követő fenntartásának a megakadályozása, és így annak megghiúsítása, hogy a Bíróság e kérelmeket elbírálhassa, valamint minden olyan lehetőségnek a kizárása, hogy a nemzeti bíróság a jövőben hasonló kérelmeket terjeszthessen elő.
- 96 Végül soron a kérdést előterjesztő bíróságnak kell határoznia arról, hogy a jelen ügyben fennáll-e ez a helyzet. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az EUMSZ 267. cikk nem arra jogosítja fel a Bíróságot, hogy az uniós jog szabályait egy meghatározott ügyre alkalmazza, hanem csupán arra, hogy a Szerződések és az uniós intézmények által elfogadott aktusok értelmezéséről döntsön. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azonban a Bíróság az e cikkel bevezetett igazságügyi együttműködés keretében – az iratokban fellelhető tényekből kiindulva – megadhatja a nemzeti bíróságnak az uniós jog értelmezésének azokat az elemeit, amelyek valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során a részére hasznosak lehetnek (2015. július 16-i CHEZ Razpredelenie Bulgaria ítélet, C-83/14, EU:C:2015:480, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; A. K. és társai ítélet, 132. pont).

- 97 E tekintetben először is az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az következik, hogy a 2019. április 26-i törvény 3. cikke, amely az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló jogorvoslati kérelmeket okafogyottá nyilvánítja, és a KRS-ről szóló törvénynek a 2019. április 26-i törvényből következő változatában foglalt 44. cikk (1) bekezdése, amely kizárja, hogy a jövőben ilyen jogorvoslati kérelmeket lehessen benyújtani, olyan jellegűnek tűnik, amely megakadályozza a kérdést előterjesztő bíróságot abban, hogy a Bírósághoz benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a benyújtását követően fenntartsa, és így meggátolja a Bíróságot abban, hogy e kérelmet elbírálja, valamint kizárja annak mindenfajta lehetőségét, hogy a nemzeti bíróság a jövőben hasonló kérdéseket terjesztessen elő.
- 98 Másodszor, az említett rendelkezések elfogadásának a hátterét illetően kiemelhetők a Bíróság rendelkezésére álló iratokban foglalt különböző információk.
- 99 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a lengyel jogalkotó nemrégiben már elfogadott egy normatív intézkedést, amely a nemzeti bíróságok előtt folyamatban lévő más jogvitákat nyilvánított okafogyottnak, amelyek szintén a lengyel igazságszolgáltatási rendszert érintő jogalkotási reformoknak a bíróságok függetlenségére vonatkozó uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségére vonatkoztak, és ezen intézkedés annak ellenére történt, hogy e jogviták keretében is az említett összeegyeztethetőséget érintő kérdéseket terjesztettek a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából (lásd e tekintetben: A. K. és társai ítélet, 90. és 102–104. pont).
- 100 Másodszor, a Bíróság rendelkezésére álló információkból kitűnik, hogy a lengyel hatóságok nemrégiben megsokszorozták azokat a kezdeményezéseket, amelyek a lengyelországi bíróságok függetlenségének kérdésére vonatkozó előzetes döntéshozatalra utalások megfékezését, vagy az ilyen utalást végrehajtó lengyel bíróságok határozatainak a kétségbe vonását célozzák.
- 101 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy azok a lengyel bíróságok, amelyek a 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet (C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234) alapjául szolgáló ügyekben előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket terjesztettek a Bíróság elé, arról adtak számot a Bíróság előtt, hogy azon két bíró ellen, akiktől ezen előzetes döntéshozatalra utalások származtak, fegyelmi eljárás esetleges kezdeményezését megelőző vizsgálatot indítottak többek között bírói hatáskör esetleges túllépése tárgyában, az említett előzetes döntéshozatalra utalások miatt (2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 20. és 21. pont).
- 102 Ezenfelül a Rzecznik Praw Obywatelskich (ombudsman, Lengyelország) a jelen ügy keretében arra hivatkozott, hogy a főügyész, aki egyben igazságügy-miniszteri feladatokat is ellát, 2018. október 5-én indítványozta a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) előtt annak megállapítását, hogy az EUMSZ 267. cikk ellentétes az alkotmánnyal, mivel e rendelkezés lehetővé teszi a lengyel bírák számára, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesszenek a Bíróság elé a bírói hatalom felépítését és szervezetét, valamint a nemzeti bíróságok előtti eljárások lefolytatását érintően.
- 103 Harmadszor, a lengyel kormány azon érvét illetően, amely szerint a 2019. április 26-i törvény elfogadása pusztán a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) 2019. március 25-i ítéletének következménye volt, amelyben e bíróság alkotmányellenesnek nyilvánította a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a) bekezdését, amelyen a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapügy tárgyát képezőkhöz hasonló jogorvoslati kérelmek elbírálására vonatkozó hatásköre alapul, a kérdést előterjesztő bíróság megállapításaiból, amely bíróságnak a nemzeti jogot az előzetes döntéshozatali eljárásban értelmeznie kell, az következik, hogy a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) az említett ítéletben megállapította, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire való kinevezést érintő eljárással összefüggésben a bírósági felülvizsgálat előírásának az alkotmány 45. cikkéből és a szóban forgó területet érintő saját ítélkezési gyakorlatából következő szükségessége továbbra is teljes mértékben fennáll.

- 104 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az is kitűnik, hogy a lengyel jogalkotó azzal, hogy a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) 2019. március 25-i ítéletéből ily módon következő megállapításokat figyelmen kívül hagyva kizárta, hogy az alapügy tárgyát képezőkhöz hasonló jogorvoslati kérelmeket előterjesztő jogalanyok azokat olyan bíróságon bírálathassák el, amelyhez e jogorvoslati kérelmeket továbbítani lehetett volna, vagy amely előtt az érdekelték újra előterjeszthették volna e kérelmeket, többek között véglegesen megszüntette a Bíróság mindenfajta jelenlegi vagy jövőbeni lehetőségét arra, hogy megvizsgálhasson olyan kérdéseket, mint amilyeneket a jelen ügyben elé terjesztettek.
- 105 Negyedszer, és amint azt a kérdést előterjesztő bíróság szintén hangsúlyozza, a KRS-nek a bírói álláshelyekre való kinevezés céljából a köztársasági elnök számára pályázókat javasoló határozatai elleni bírósági jogorvoslat lehetőségeinek a 2019. április 26-i törvény által ily módon bevezetett teljes megszüntetése csupán az említett szervnek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire vonatkozó határozatait érinti, azaz pontosan az olyan határozatokat, mint amelyek az alapügy tárgyát képezik, és amelyek a Naczelný Sąd Administracyjnyt (legfelsőbb közigazgatási bíróság) arra készítették, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé terjessze. A KRS-nek a más lengyelországi bírói álláshelyekre történő kinevezést javasoló határozatai tekintetében ugyanis továbbra is fennáll a bírósági felülvizsgálat lehetősége.
- 106 A jelen ítélet 99–105. pontjában említett tényezők és megfontolások olyan valószínűsítő körülményeknek bizonyulhatnak, amelyek a konvergenciájuk, és ebből következően a rendszerszerű jellegük miatt alkalmasnak tűnnek arra, hogy megvilágítsák azt a kontextust, amelyben a lengyel jogalkotó a 2019. április 26-i törvényt elfogadta. Mivel – amint arra a Bíróság a jelen ítélet 96. pontjában emlékeztetett – a tények végső értékelése az előzetes párbeszéd keretében a kérdést előterjesztő bíróságra hárul, e bíróságnak kell véglegesen értékelnie, hogy e tényezők, valamint az összes egyéb olyan releváns tényező, amely adott esetben e bíróság tudomására jut, lehetővé teszik-e annak megállapítását, hogy e törvény elfogadása a konkrét hatását tekintve megakadályozta a kérdést előterjesztő bíróságot abban, hogy a jelen ügyben eredetileg a Bíróság elé terjesztettekhez hasonló előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket a benyújtásukat követően fenntartsa, így meggátolta a Bíróságot abban, hogy az ilyen kérelmekről határozzon, valamint kizárta minden lehetőségét annak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a jövőben előzetes döntéshozatal céljából ismét előterjesszen olyan kérdéseket, amelyek hasonlóak a jelen ügyben eredetileg előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemben foglaltakhoz.
- 107 Ha az említett bíróság az említett következtetésre jutna, meg kellene állapítani, hogy az ilyen szabályozás nem csupán a nemzeti bíróságok számára az EUMSZ 267. cikkben biztosított jogköröket, valamint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az előzetes döntéshozatali mechanizmussal bevezetett együttműködés hatékonyságát sérti (lásd ebben az értelemben: 2016. július 5-i Ognyanov ítélet, C-614/14, EU:C:2016:514, 25. pont), hanem általánosabban azt a feladatkört is, amelyet az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése a Bíróságra ruház, és amely annak biztosítására irányul, hogy a Szerződések értelmezése és alkalmazása során a jogot tiszteletben tartsák, valamint sérti az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének harmadik albekezdését is.

– *Az EUSZ 2. cikkről és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséről*

- 108 A jogállamiságnak az EUSZ 2. cikkben rögzített értékét pontosabban megfogalmazó EUSZ 19. cikk értelmében a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladata biztosítani az uniós jog teljes körű alkalmazását valamennyi tagállamban, valamint a jogalanyokat e jog alapján megillető bírói jogvédelmet (2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A rendes bíróságok függetlensége] ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924, 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 109 Ennek keretében, amint azt az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja, a tagállamoknak meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket és eljárásokat, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a jogalanyok hatékony bírói jogvédelemhez való joga tiszteletben tartásának biztosításához szükségesek (2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A rendes bíróságok függetlensége] ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 110 Amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, a jogalanyok uniós jogból eredő jogai hatékony bírói védelmének elve, amelyre az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése utal, a tagállamok közös alkotmányos hagyományain nyugvó uniós jogi alapelv, amelyet rögzít a Rómában 1950. november 4-én aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.) 6. és 13. cikke, és amelyet jelenleg a Charta 47. cikke is megerősít (2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A rendes bíróságok függetlensége] ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924, 100. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 111 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének tárgyi hatályával kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés „az uniós jog által szabályozott területekre” vonatkozik, függetlenül attól a helyzettől, amelyben e jogot a tagállamok a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében végrehajtják (2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A rendes bíróságok függetlensége] ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924, 101. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 112 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítania kell többek között, hogy jogorvoslati rendszerében, az uniós jog által szabályozott területeken az uniós jog értelmében vett „bíróságnak” minősülő fórumok, amelyek ilyen minőségükben az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben döntést hozhatnak, teljesítik a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A rendes bíróságok függetlensége] ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924, 103. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 113 Az alapjogvitákat illetően emlékeztetni kell arra, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz olyan jogorvoslati kérelmet nyújtottak be, amelyekkel a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) polgári és büntető tanácsain belüli bírói álláshelyekre pályázók olyan határozatokat vitatnak, amelyekben a KRS nem fogadta el pályázatukat, és az ezen álláshelyekre való kinevezés céljából más pályázókat javasolt a köztársasági elnöknek.
- 114 A jelen ügyben először is nem képezi vita tárgyát, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) és többek között annak polgári és büntető tanácsa uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekről határozhat, és az uniós jog szerinti „bíróságként” az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett „uniós jog által szabályozott területeken” alkalmazandó lengyel jogorvoslati rendszerbe tartozik, így azoknak teljesíteniük kell a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 115 Másodszer emlékeztetni kell arra, hogy annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen szerv az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében megkövetelt hatékony bírói jogvédelmet nyújthassa, alapvető fontosságú e szerv függetlenségének védelme, amint azt a Charta 47. cikkének második bekezdése is megerősíti, amely a „független” bírósághoz való hozzáférést a hatékony jogorvoslatihoz való alapvető jog egyik követelményeként említi (2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 116 Amint azt a Bíróság számos alkalommal hangsúlyozta, a bíróságok függetlenségére vonatkozó e követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a hatékony bírói jogvédelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, amely döntő jelentőségű a jogalanyok

uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából (2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A rendes bíróságok függetlensége] ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924, 106. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 117 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a függetlenségi és pártatlansági garanciák olyan szabályok meglétét igénylik – különösen, ami a fórum összetételét, a kinevezést, a megbízatás időtartamát, valamint az elfoglaltsági okokat, a kizárási okokat és a tagok elmozdítását illeti –, amelyek a jogalanyok számára biztosítják minden, az említett fórum külső tényezők általi befolyásolhatatlanságára, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességére vonatkozó jogos kétség kizárását (A. K. és társai ítélet, 123. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 118 A hatalmi ágak szétválasztása elvének megfelelően, amely a jogállamiság működését jellemzi, a bíróságok függetlenségét biztosítani kell többek között a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szemben (A. K. és társai ítélet, 123. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 119 E tekintetben fontos, hogy a bírák mentesek legyenek a függetlenségüket veszélyeztető külső beavatkozástól vagy nyomástól. A jelen ítélet 117. pontjában említett szabályoknak különösen lehetővé kell tenniük nemcsak az utasításokban megnyilvánuló bármely közvetlen befolyás kizárását, hanem az olyan közvetettebb befolyás kizárását is, amely hatással lehet az érintett bírák határozataira (A. K. és társai ítélet, 125. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 120 Harmadszor emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezésével kapcsolatban feltett kérdések lényegében arra vonatkoznak, hogy e rendelkezés eredményezheti-e annak szükségességét, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak kinevezésére irányuló eljárás sajátos összefüggésében fennmaradjon a bírósági felülvizsgálat a KRS olyan határozatai felett, mint amelyek az alapügy tárgyát képezik, valamint azon feltételekre, amelyek ebben az esetben az ilyen felülvizsgálatra alkalmazandóak.
- 121 Márpedig, amint arra a Bíróság a jelen ítélet 117. pontjában emlékeztetett, az uniós jog által megkövetelt függetlenségi és pártatlansági garanciák feltételezik többek között a bírák kinevezésére vonatkozó szabályok meglétét.
- 122 Ami azokat a feltételeket illeti, amelyek mellett a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tagjait kinevezik, a Bíróságnak már volt alkalma kifejteni, hogy önmagában az, hogy az érintett bírakat a köztársasági elnök nevezi ki, nem hozhat létre ezen utóbbiak és az elnök között függőségi viszonyt, és nem is kelthet kétségeket pártatlanságukat illetően, ha kinevezésüket követően az érdekeltek semmilyen nyomás alá nem kerülnek és feladataik ellátása során nem kapnak utasításokat (A. K. és társai ítélet, 133. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 123 A Bíróság azonban azt is megállapította, hogy meg kell győződni afelől, hogy az említett kinevezésről szóló határozatok elfogadására vonatkozó érdemi feltételek és eljárási szabályok olyanok legyenek, hogy az érdekeltek kinevezését követően a jogalanyokban ne merüljön fel jogos kétség az érintett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességét illetően, és ennek érdekében különösen az szükséges, hogy az említett feltételeket és szabályokat úgy alakítsák ki, hogy azok megfeleljenek a jelen ítélet 119. pontjában felidézett követelményeknek (A. K. és társai ítélet, 134. és 135. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 124 A Bíróság, miután megállapította, hogy az alkotmány 179. cikke értelmében a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráit a köztársasági elnök nevezi ki a KRS – azaz az alkotmány 186. cikke által a bíróságok és bírák függetlensége feletti örökös feladatával megbízott szerv – javaslatára, az A. K. és társai ítélet 137. pontjában kifejtette, hogy az ilyen szervnek a bírák kinevezésére irányuló eljárás

kontextusában való beavatkozása főszabály szerint hozzájárulhat ezen eljárás objektív tételéhez azáltal, hogy behatárolja a köztársasági elnök számára a rá ruházott hatáskörének gyakorlása keretében biztosított mérlegelési mozgásteret.

- 125 Az említett ítélet 138. pontjában a Bíróság ugyanakkor rámutatott arra, hogy ez csak azzal a feltétellel állhat fenn, ha az említett szerv maga kellően független a jogalkotó és végrehajtó hatalomtól, továbbá azon hatóságtól, amely részére a kinevezésre irányuló ilyen javaslatot elő kell terjesztenie.
- 126 E tekintetben meg kell állapítani, hogy – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozta – az alkotmány 179. cikke értelmében az az aktus, amellyel a KRS a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyére való kinevezésre pályázót javasol, elengedhetetlen feltétele annak, hogy az ilyen pályázót a köztársasági elnök kinevezhesse az ilyen álláshelyre. A KRS-nek a kinevezés folyamatában betöltött szerepe tehát meghatározónak bizonyul.
- 127 Ebben az összefüggésben a KRS-nek a rá bízott feladatok ellátása során a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szemben fennálló függetlenségének a mértéke relevanciával bírhat, ha azt kell értékelni, hogy az általa kiválasztott bírák teljesíthetik-e a függetlenségnek és a pártatlanságnak az uniós jogból eredő követelményét (lásd ebben az értelemben: A. K. és társai ítélet, 139. pont).
- 128 A Bíróság az A. K. és társai ítélet 145. pontjában hasonlóképpen hangsúlyozta, hogy az említett értékelés céljából, és tekintettel arra, hogy a köztársasági elnöknek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire való kinevezésről szóló határozatai nem képezhetik bírósági felülvizsgálat tárgyát, az is fontos lehet, hogy milyen módon határozták meg azon jogorvoslat terjedelmét, amellyel a KRS azon határozataival szemben lehet élni, amelyek az említett szervnek a szóban forgó bíróság bírói álláshelyeire való kinevezést érintő javaslatokkal kapcsolatos döntéseit foglalja magában, és konkrétan fontos lehet az a kérdés is, hogy az ilyen jogorvoslat lehetővé teszi-e az ilyen határozatokkal szemben az olyan jellegű, hatékony bírósági jogorvoslatot, amely kiterjed legalább a hatáskör túllépésének, vagy az azzal való visszaélésnek, a téves jogalkalmazásnak vagy a nyilvánvaló értékelési hibának a hiányát érintő vizsgálatra.
- 129 Míg tehát előfordulhat, hogy a bírósági jogorvoslat lehetőségének a nemzeti legfelsőbb bíróság bírói álláshelyeire történő kinevezésre irányuló eljárás kontextusában fennálló esetleges hiánya bizonyos esetekben nem bizonyul problematikusnak az uniós jogból, és konkrétan az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelmények tekintetében, más a helyzet olyan körülmények között, amikor az ilyen eljárást az adott nemzeti jogi és ténybeli kontextusban jellemző releváns tényezők összessége, és különösen azon feltételek, amelyek mellett hirtelen sor kerül a korábban létező bírósági jogorvoslati lehetőségek megszüntetésére, a jogalanyokban rendszerszintű kételyeket ébreszthetnek az ezen eljárásban kinevezett bírák függetlenségét és pártatlanságát illetően.
- 130 Amint az az A. K. és társai ítéletből kitűnik, ez különösen fennállhat abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott és a jelen ítélet 43. pontjában ismertetett értékelési tényezők alapján úgy tűnik, hogy a KRS-hez hasonló szervnek a jogalkotó és a végrehajtó hatalomtól való függetlensége nem egyértelmű.
- 131 Az A. K. és társai ítélet 143. és 144. pontjában a Bíróság azon releváns tényezők között, amelyeket figyelembe kell venni azon függetlenségi feltétel értékelése során, amelynek a KRS-hez hasonló szervnek meg kell felelnie, már azonosította először is azt a körülményt, hogy az új összetételű KRS-t úgy hozták létre, hogy az e szervet korábban alkotó tagok folyamatban lévő négyéves hivatali idejét lerövidítették, másodszer azt, hogy miközben a KRS-nek a bírák közül megválasztott tizenöt tagját korábban maguk a bírák választották, azokat a továbbiakban a lengyel jogalkotó hatalom ága választja, harmadszor azt, hogy esetleges szabálytalanságok jellemezhetnék az új összetételű KRS egyes tagjai kinevezésének a folyamatát, és negyedszer azt a módot, ahogyan az említett szerv a bíróságok és bírák függetlenségének védelmével kapcsolatos alkotmányos feladatát betölti, és ahogyan számos hatáskörét gyakorolja. Ilyen összefüggésben az említett értékelés céljából ugyanígy figyelembe lehet venni az ily

módon létrehozott KRS tagjai és a lengyel végrehajtó hatalom közötti olyan privilegizált kapcsolatok esetleges fennállását, mint amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik, és amelyeket a jelen ítélet 44. pontja említ.

- 132 Ezenfelül a jelen ügyben figyelembe kell venni a kontextus más olyan releváns tényezőit is, amelyek szintén hozzájárulhatnak a KRS függetlenségével és az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló kinevezési eljárásokban játszott szerepével, valamint következésképpen az ilyen eljárásban kinevezett bírák függetlenségével kapcsolatos kétségek kialakulásához.
- 133 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a KRS új összetétellel való létrehozását előíró jogszabályi reformra a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény 37. és 111. cikkében foglalt, a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott, azon rendelkezéseknek a nagymértékben vitatott elfogadásával egyidejűleg került sor, amelyek előírták a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái nyugdíjkorhatárának a csökkentését, és ezen intézkedésnek az említett bíróság hivatalban lévő bírásra való alkalmazását, a köztársasági elnökre ruházva az azt érintő mérlegelési jogkört, hogy az említett bírák bírói feladatainak az ellátását az újonnan meghatározott nyugdíjkorhatáron túlmenően meghosszabbítsa.
- 134 Ily módon nem vitatott, hogy a KRS új összetétellel való létrehozatalára olyan kontextusban került sor, amelyben arra számítottak, hogy a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belül rövidesen számos álláshelyet kell majd betölteni többek között azt követően, hogy az említett bíróságnak az ily módon újonnan 65 évben meghatározott korhatárt elérő bírái nyugdíjba vonulnak.
- 135 Márpedig a Bíróság a 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) ítéletében (C-619/18, EU:C:2019:531) megállapította, hogy a jelen ítélet 133. pontjában említett intézkedések elfogadása miatt a Lengyel Köztársaság megsértette a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak elmozdíthatatlanságát és függetlenségét, és nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerinti kötelezettségeit.
- 136 Ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jutna, hogy a KRS tekintetében nem állnak fenn a függetlenség megfelelő garanciái, a ki nem választott pályázók számára nyitva álló jogorvoslati lehetőség fennállása – még ha a jelen ítélet 128. pontjában felidézettekre korlátozódik is – szükségesnek bizonyulna ahhoz, hogy az érintett bírák kinevezésére irányuló eljárás közvetlen vagy közvetett befolyásolásától való védelemhez hozzá lehessen járulni, és végső soron el lehessen kerülni, hogy a jogalanyokban jogos kétség merüljön fel az említett eljárásban kijelölt bírák függetlenségét illetően.
- 137 Márpedig a 2019. április 26-i törvény rendelkezései egyrészt okafogyottá nyilvánították az alapügy tárgyát képezőkhöz hasonló, folyamatban lévő, olyan jogvitákat, amelyekben a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire pályázók az adott időszakban hatályos jog alapján kereseteket indítottak olyan határozatok vitatása érdekében, amelyekben a KRS úgy döntött, hogy az említett álláshelyekre való kinevezésre nem őket, hanem más pályázókat javasol, és másrészt e rendelkezések megszüntették annak lehetőségét, hogy a jövőben ilyen típusú jogorvoslati kérelmeket lehessen előterjeszteni.
- 138 Meg kell állapítani, hogy az ilyen jogszabály-módosítások – különösen a jelen ítélet 99–105. és 130–135. pontjában említett kontextuális tényezőkkel való együttes vizsgálatuk esetén – azt sugallják, hogy a lengyel jogalkotó a jelen ügyben kifejezetten azzal a szándékkal járt el, hogy megakadályozza a lehetőségét annak, hogy bírói felülvizsgálatot lehessen gyakorolni a KRS említett határozatai alapján végrehajtott kinevezések tekintetében, valamint ezenfelül minden olyan egyéb kinevezés tekintetében, amelyre a Sąd Najwyższyn (legfelsőbb bíróság) belül került sor a KRS új összetétellel való létrehozatala óta.

139 A jelen ítélet 96. pontjában felidézettek tekintettel a kérdést előterjesztő bíróságnak kell a jelen ítéletből és a tudomására jutó valamennyi egyéb releváns körülményből következő információk alapján, adott esetben az érintett intézkedések igazolása céljából előtte hivatkozott konkrét indokokat és célkitűzéseket is figyelembe véve véglegesen értékelni azt, hogy az alapügy tárgyát képezőkhöz hasonló jogorvoslati eljárásoknak a 2019. április 26-i törvény általi okafogyottá nyilvánítása, valamint az ilyen jogorvoslati eljárások jövőbeni megindítása mindenfajta lehetőségének az ezzel egyidejű megszüntetése a jogalanyokban jogos kétségeket ébreszthet-e a KRS által elfogadott, az alapügy tárgyát képező határozatok alapján kinevezett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, és különösen a lengyel jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett befolyásától való mentességét illetően, valamint e bírák függetlensége vagy pártatlansága látszatának olyan hiányához vezethet-e, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell.

– *Az uniós jog elsőbbségének elvéről*

140 Ha a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ítélet 90–107. pontjában szereplő megfontolások fényében általa elvégzendő vizsgálat alapján arra a következtetésre jut, hogy a 2019. április 26-i törvényben foglalt, az alapügy tárgyát képező rendelkezések elfogadására az EUMSZ 267. cikket és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését megsértve került sor, e bíróságnak mellőznie kell e nemzeti rendelkezések alkalmazását.

141 Amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás végrehajtását akadályozó nemzeti jogi rendelkezés alkalmazását mellőznie kell, anélkül hogy az érintett bíróságnak kérnie kellene vagy meg kellene várnia e rendelkezés jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő megsemmisítését (lásd ebben az értelemben: 1995. december 14-i Peterbroeck ítélet, C-312/93, EU:C:1995:437, 13. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2010. október 5-i Elchinov ítélet, C-173/09, EU:C:2010:581, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ugyanennek kell vonatkoznia a nemzeti jog olyan módosítására is, amelynek konkrét hatása annak megakadályozása, hogy a Bíróság az elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmekről határozhasson, valamint azon lehetőség kizárása, hogy a nemzeti bíróság a jövőben hasonló kérelmeket terjeszthessen elő. Amint ugyanis az a jelen ítélet 95. pontjában megállapításra került, az ilyen szabály analóg módon sérti az EUMSZ 267. cikket.

142 Ugyanígy, ha a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ítélet 108–139. pontjában szereplő megfontolások fényében általa elvégzendő vizsgálat alapján azt állapítja meg, hogy a 2019. április 26-i törvénynek az alapügy tárgyát képező rendelkezései sértik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, e bíróságnak e tekintetben is mellőznie kell e nemzeti rendelkezések alkalmazását.

143 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése ugyanis azt írja elő valamennyi tagállam számára, hogy meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a többek között a Charta 47. cikke értelmében vett hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükségesek (A. K. és társai ítélet, 168. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), így ezen utóbbi rendelkezést megfelelő módon figyelembe kell venni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezéséhez (2020. október 6-i Prokuratura Rejonowa w Słubicach végzés, C-623/18, nem tették közzé, EU:C:2020:800, 28. pont).

144 Márpedig, amint arra a Bíróság a jelen ítélet 115. pontjában már emlékeztetett, a Charta 47. cikkének második bekezdése a hatékony jogorvoslatihoz való alapvető joghoz kapcsolódó követelmények között kifejezetten megemlíti a „független” bírósághoz való hozzáférést.

145 E tekintetben, annak megállapításával, hogy a Charta 47. cikke önmagában elegendő, és azt nem kell uniós vagy nemzeti jogi rendelkezésekkel pontosítani ahhoz, hogy önmagában hivatkozható jogot biztosítson a magánszemélyek számára (2018. április 17-i Egenberger ítélet, C-414/16, EU:C:2018:257,

78. pont; 2019. július 29-i Torubarov ítélet, C-556/17, EU:C:2019:626, 56. pont), a Bíróság – különösen abban a tekintetben, hogy e rendelkezés megköveteli, hogy az uniós jogon alapuló keresetet elbíráló bíróságnak meg kell felelnie az említett rendelkezésben foglalt függetlenségi követelménynek (lásd ebben az értelemben: A. K. és társai ítélet, 166. pont) – többek között elismerte, hogy e követelmény kellően egyértelmű, pontos és feltétlen ahhoz, hogy meg lehessen állapítani a közvetlen hatályát.
- 146 A fentiekből következik, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése egyértelmű és pontos eredménykötelezettséget ír elő a tagállamok számára, amelyhez nem kapcsolódik semmilyen feltétel azon függetlenséget illetően, amelynek az uniós jog értelmezésére és alkalmazására hivatott bíróságokat jellemeznie kell.
- 147 Végezetül, ami az alapjogviták kontextusában a KRS-ről szóló törvény 44. cikke (1a) bekezdésének a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) által a 2019. március 25-i ítéletében való alkotmányellenesnek nyilvánításához kapcsolódó következményeket illeti, egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy – amint azt a Bíróság a jelen ítélet 103. és 104. pontjában hangsúlyozta – a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) ezen ítélete nem vonta kétségbe a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire történő kinevezést érintő eljárásra, és konkrétan az ezen eljárás keretében a KRS által elfogadott határozatokra vonatkozó bírósági felülvizsgálatnak az előbb említett bíróság korábbi ítélezési gyakorlata által szintén megerősített szükségességét.
- 148 Másrészt mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy az uniós jog elsőbbségének elvéhez kapcsolódó hatások a tagállamok valamennyi szervére vonatkoznak, anélkül hogy többek között a bírósági hatáskörök megosztására vonatkozó belső rendelkezések – ideértve az alkotmányos jellegűeket is – akadályozhatnák azt. A következetes ítélezési gyakorlat szerint ugyanis nem engedhető meg, hogy a nemzeti jog – akár alkotmányos jellegű – rendelkezései sértsék az uniós jog egységességét és hatékonyságát (2013. január 15-i Križan és társai ítélet, C-416/10, EU:C:2013:8, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat; 2018. december 4-i Minister for Justice and Equality és Commissioner of An Garda Síochána ítélet, C-378/17, EU:C:2018:979, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 149 E körülmények között, és tekintettel többek között arra, hogy a nemzeti jogalkotó nem jelölt ki a kérdést előterjesztő bíróságtól eltérő olyan bíróságot, amely megfelel az uniós jogból eredő függetlenségi követelményeknek, és amelynek az lenne a feladata, hogy az alapjogvitákban határozatot hozzon azt követően, hogy a Bíróság választ adott a kérdést előterjesztő bíróság által az előzetes döntéshozatal iránti első kérelmében a Bíróság elé terjesztett kérdésekre, az említett bíróság az EUMSZ 267. cikknek és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének a megsértését, amely a 2019. április 26-i törvény elfogadásából származik, a jelen ügyben kizárólag oly módon tudja hatékonyan orvosolni, hogy továbbra is eljár abban a bírósági hatáskörben, amelynek keretében e kérelmet a korábban alkalmazandó nemzeti szabályok alapján a Bíróság elé terjesztette (lásd analógia útján: A. K. és társai ítélet, 166. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 150 A fentiekre tekintettel a harmadik kérdésre a következőképpen kell válaszolni:
- A nemzeti jogrend olyan módosítása esetén, amely először is egy nemzeti bíróságot megfoszt azon hatáskörétől, amelynek keretében első és végső fokon határozhat azokról a jogorvoslati kérelmekről, amelyeket a Sąd Najwyższyhez (legfelsőbb bíróság) hasonló bíróság bírói álláshelyeire pályázók terjesztenek elő a KRS-hez hasonló szerv azon határozataival szemben, amelyek nem javasolják a pályázatukat a köztársasági elnöknek az említett álláshelyekre való kinevezés céljából, hanem mások pályázatát javasolják, amely módosítás másodszor az ilyen jogorvoslati kérelmeket, amennyiben azok elbírálása még folyamatban van, automatikusan okafogyottnak nyilvánítja,

kizárva, hogy azokat tovább vizsgálhassák vagy újból benyújthassák, és amely módosítás harmadszor ezáltal az ilyen nemzeti bíróságot megfosztja annak lehetőségétől, hogy az előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjesztett kérdéseire választ kaphasson:

- az EUMSZ 267. cikket és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ilyen módosítások ellentétesek e rendelkezésekkel abban az esetben, ha úgy tűnik, hogy e módosítások azzal a konkrét hatással jártak, hogy a Bíróságot megakadályozták abban, hogy határozzon olyan kérdésekről, mint amelyeket az említett bíróság előzetes döntéshozatal céljából elé terjesztett, és kizárták annak mindenfajta lehetőségét, hogy nemzeti bíróság a jövőben azokhoz hasonló kérdéseket terjesszen elő, aminek fennállását a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie a releváns tényezők összessége alapján;
- az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ilyen módosítások ellentétesek e rendelkezéssel, abban az esetben, ha e módosítások a jogalanyokban jogos kétségeket ébreszthetnek a köztársasági elnök által a KRS említett határozatai alapján kinevezett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, és különösen a jogalkotó és a végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett befolyásától való mentességét, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességét illetően, és így e bírák függetlensége vagy pártatlansága látszatának olyan hiányához vezethetnek, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és egy jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell, aminek fennállását a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie a releváns tényezők összessége alapján.
- Az említett cikkek megsértésének megállapítása esetén az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy az arra kötelezi a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy mellőzze a szóban forgó – akár jogalkotási, akár alkotmányos eredetű – módosítások alkalmazását, és következképpen továbbra is járjon el abban a hatáskörben, amely az elé terjesztett jogvita elbírálására vonatkozóan az említett módosítások bevezetését megelőzően megillette.

Az első kérdésről

- 151 Többek között a jelen ítélet 85–89. pontjában foglalt okfejtésekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti eljárásjogi rendelkezések, amelyek értelmében:
- egyrészt annak ellenére, hogy a Sąd Najwyższyhez (legfelsőbb bíróság) hasonló bíróság bírói álláshelyére pályázó személy jogorvoslati kérelmet terjesztett elő a KRS-hez hasonló szerv olyan határozatával szemben, amelynek értelmében a pályázatát nem fogadják el, hanem mások pályázatát javasolják a köztársasági elnök számára, e határozat jogerőre emelkedik az említett más pályázókat javasoló részében, így e jogorvoslati kérelem nem képezi akadályát annak, hogy ezen utóbbiakat a köztársasági elnök kinevezze, és az említett határozatnak az azon részében való esetleges hatályon kívül helyezése, amelyben a fellebbezőt nem javasolták kinevezésre, nem vezethet ezen utóbbi személy helyzetének az érintett álláshely esetleges odaítélése céljából történő új értékeléséhez, valamint
  - másrészt az ilyen jogorvoslati kérelem nem alapítható olyan jogalapra, amelynek keretében a kinevezési javaslat előterjesztését érintő határozat meghozatalakor figyelembe vett kritériumoknak a pályázók általi tiszteletben tartását érintő értékelés nem megfelelő jellegére hivatkoznak.

Az esetleges okafogyottságról

- 152 Az eljárás kezdeti írásbeli szakaszában a KRS, a főügyész és a lengyel kormány a jelen ítélet 72. és 73. pontjában kifejtettekkel lényegében azonos okokból azt állította, hogy a 2019. április 26-i törvény elfogadására, és azon nemzeti rendelkezések hatálytalanná válására tekintettel, amelyeken a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapjogviták elbírálására vonatkozó hatásköre a korábbiakban alapult, valamint az alapjogvitáknak az e törvény általi okafogyottá nyilvánítását figyelembe véve az első kérdés okafogyottá vált, és ezen jogviták megoldásához már nem szükséges annak megválaszolása, így a Bíróságnak az említett kérdésről már nem szükséges határoznia.
- 153 Tekintettel azonban arra, hogy a Bíróság által a harmadik kérdésre adott válasz alapján a kérdést előterjesztő bíróság arra kényszerülhet, hogy az említett törvény érintett rendelkezéseinek alkalmazását mellőzze amiatt, hogy azok az uniós joggal ellentétesek, az említett érdekelt felek kifogásait el kell utasítani.

Az elfogadhatóságról

- 154 A főügyész és a lengyel kormány álláspontja szerint az első kérdés elfogadhatatlan, mivel az Unió az igazságszolgáltatás szervezése területén nem rendelkezik hatáskörrel, így az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályok nem tartoznak az uniós jog hatálya alá.
- 155 Az ilyen kifogásokat azonban a jelen ítélet 68. és 69. pontjában már kifejtettekkel azonos okok miatt el kell utasítani.

Az ügy érdeméről

- 156 Annak meghatározása érdekében, hogy az olyan nemzeti rendelkezések, mint amelyeket a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a)–(4) bekezdése tartalmaz, sérthetik-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, előljáróban a jelen ítélet 108–136. pontjában kifejtett megfontolások összességét megismételve emlékeztetni kell arra, hogy amint azt a Bíróság a jelen ítélet 129. pontjában már hangsúlyozta, előfordulhat, hogy a bírósági jogorvoslat lehetőségének a nemzeti legfelsőbb bíróság bírói álláshelyeire történő kinevezésre irányuló eljárás kontextusában fennálló esetleges hiánya bizonyos esetekben nem bizonyul problematikusnak az uniós jogból, és konkrétan az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelmények tekintetében. Más lehet azonban a helyzet, ha olyan rendelkezésekről van szó, amelyek megszüntetik a korábban fennálló ilyen típusú bírósági jogorvoslatok hatékonyságát, különösen akkor, ha e rendelkezések elfogadása – az ilyen kinevezési eljárást az adott nemzeti jogi és ténybeli kontextusban jellemző más releváns tényezőkkel együtt vizsgálva – olyan jellegűnek tűnik, amely a jogalanyokban rendszerszintű kétségeket ébreszthet az ezen eljárásban kinevezett bírák függetlenségét és pártatlanságát érintően.
- 157 Márpedig, figyelembe véve e tekintetben a jelen ítélet 96. pontjában felidézett elveket, először is meg kell állapítani, hogy – amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat – az említett 44. cikk (1a)–(4) bekezdése alapján elé terjesztetthez hasonló jogorvoslati kérelem nem rendelkezik valós hatékonysággal, így csupán látszólagos bírósági jogorvoslatot kínál.
- 158 Az említett bíróság által kifejtett és a jelen ítélet 35. és 37. pontjában ismertetett okokból ez különösen így van a KRS-ről szóló törvény 44. cikke (1b) és (4) bekezdésének rendelkezései miatt, amelyekből lényegében az következik, hogy annak ellenére, hogy a KRS által kinevezésre nem javasolt személy ilyen jogorvoslati kérelmet nyújtott be, ezen utóbbi határozatai továbbra is jogerősek lesznek azon döntést illetően, amelyet e határozatok a pályázók kinevezésre való javaslatára vonatkozóan tartalmaznak, és ezen utóbbiakat, mint a jelen ügyben, a köztársasági elnök az említett jogorvoslati kérelem kimenetelének bevárása nélkül kinevezheti az érintett álláshelyekre. E körülmények között valóban nyilvánvaló, hogy az ilyen határozatban foglalt, a fellebbező pályázatának a kinevezésre való

javaslatát érintő negatív döntés esetleges hatályon kívül helyezése, amelyre az utóbbi által kezdeményezett eljárás nyomán kerülhet sor, nem jár valós következményekkel e fellebbező helyzetére nézve azon álláshelyet érintően, amelyet meg kívánt szerezni, és amelyet e határozat alapján már másnak ítéltek oda.

- 159 Másodsorban figyelembe kell venni azt a körülményt is, hogy a jelen ügyben az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezések jelentősen megváltoztatták a korábban hatályos nemzeti jogi helyzetet.
- 160 Először is ugyanis – amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat – úgy tűnik, hogy az (1b) és (4) bekezdésnek a KRS-ről szóló törvény 44. cikkébe való beiktatását megelőzően a KRS-nek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire pályázókat javasoló határozataival szemben előterjesztett jogorvoslati kérelmek az e törvény 43. cikkében foglalt általános rendelkezések hatálya alá tartoztak, amelyek nem írták elő azokat a korlátozásokat, amelyeket jelenleg az említett (1b) és (4) bekezdés tartalmaz, így ezen utóbbi rendelkezések az említett határozatok tekintetében a hatásukat tekintve megszüntették a bírósági felülvizsgálatnak a nemzeti szabályozásból korábban következő hatékonyságát.
- 161 Másodsorban, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság szintén rámutat, a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a) bekezdése tekintetében bevezetett módosítás, amely azon felülvizsgálat jellegére vonatkozik, amelyet a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) végezhet abban az esetben, ha e rendelkezés alapján hozzá fordulnak, csökkentette a bírósági felülvizsgálat korábban jellemző intenzitását.
- 162 Harmadsorban, a kérdést előterjesztő bírósághoz hasonlóan hangsúlyozni kell, hogy a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a)–(4) bekezdése tekintetében ily módon bevezetett korlátozások kizárólag azokra a jogorvoslati kérelmekre vonatkoznak, amelyeket a KRS-nek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói álláshelyeire vonatkozó pályázatok javaslatát érintő határozataival szemben terjesztenek elő, míg a KRS-nek a más nemzeti bíróságok bírói álláshelyeire vonatkozó pályázatok javaslatát érintő határozatai továbbra is a jelen ítélet 160. pontjában említett általános bírósági felülvizsgálati rendszer hatálya alá tartoznak.
- 163 Harmadszor a jelen ügyben szintén figyelembe kell venni a Sąd Najwyższyt (legfelsőbb bíróság) és a KRS-t érintően nemrégiben végrehajtott további reformok összességéhez kapcsolódó, a jelen ítélet 130–135. pontjában már vizsgált kontextuális tényezőket.
- 164 E tekintetben hangsúlyozni kell továbbá, hogy a KRS-ről szóló törvény 44. cikke (1b) és (4) bekezdésének rendelkezéseit, amelyek – amint az a fentiekben megállapításra került – az alapeljárás tárgyát képezőkhöz hasonló bírósági jogorvoslati lehetőségek hatékonyságát megszüntették, a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló, 2018. július 20-i törvénnyel vezették be, és azok 2018. július 27-én léptek hatályba, vagyis röviddel azelőtt, hogy az új összetételű KRS-nek határoznia kellett azokról a pályázatokról, amelyeket a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) számos olyan bírói álláshelyének a betöltése céljából nyújtottak be, amelyeket a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény hatálybalépése következtében megüresedettnek nyilvánítottak vagy újonnan létrehoztak, és többek között határoznia kellett az alapügy fellebbezőinek a pályázatairól.
- 165 A jelen ítélet 96. pontjában felidézettek tekintetével a kérdést előterjesztő bíróságnak kell a jelen ítéletből és a tudomására jutó valamennyi egyéb releváns körülményből következő információk alapján, adott esetben az érintett intézkedések igazolása céljából előtte hivatkozott konkrét indokokat és célkitűzéseket is figyelembe véve értékelni azt, hogy az olyan nemzeti rendelkezések, mint amelyeket a KRS-ről szóló törvény 44. cikkének (1a)–(4) bekezdése tartalmaz, különösen a jelen ítélet 123–128. és 150–157. pontjában említett tényezőkkel összefüggésben olyan jellegűek-e, hogy a jogalanyokban jogos kétségeket ébreszthetnek a KRS határozatai alapján kinevezett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, és különösen a lengyel jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett befolyásától való mentességét, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló

semlegességét illetően, és így e bírák függetlensége vagy pártatlansága látszatának olyan hiányához vezethetnek, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és egy jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell.

166 Ezenfelül, ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jut, hogy az a visszaesés, amely az említett nemzeti rendelkezések miatt következett be a KRS-nek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak kinevezését javasoló határozataival szemben rendelkezésre álló bírósági jogorvoslat hatékonysága tekintetében, sérti az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, e bíróságnak a jelen ítélet 142–149. pontjában kifejtettekkel azonos okok miatt mellőznie kell az említett nemzeti rendelkezések alkalmazását, és azok helyett azon nemzeti rendelkezéseket kell alkalmaznia, amelyek korábban hatályban voltak, valamint e bíróságnak magának kell gyakorolnia az ezen utóbbi rendelkezésekben előírt felülvizsgálatot.

167 A fentiekre tekintettel az első kérdésre a következőképpen kell válaszolni:

- Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek a hatályos nemzeti jogban fennálló helyzetet módosító rendelkezések, amelyek értelmében:
  - egyrészt, annak ellenére, hogy a Sąd Najwyższyhoz (legfelsőbb bíróság) hasonló bíróság bírói álláshelyére pályázó személy jogorvoslati kérelmet terjesztett elő a KRS-hez hasonló szerv olyan határozatával szemben, amelynek értelmében a pályázatát nem fogadják el, hanem mások pályázatát javasolják a köztársasági elnök számára, e határozat jogerőre emelkedik az említett más pályázókát javasoló részében, és így e jogorvoslati kérelem nem képezi akadályát annak, hogy ezen utóbbiakat a köztársasági elnök kinevezze, és az említett határozatnak az azon részében való esetleges hatályon kívül helyezése, amelyben a fellebbezőt nem javasolták kinevezésre, nem vezethet ezen utóbbi személy helyzetének az érintett álláshely esetleges odaítélése céljából történő új értékeléséhez, valamint
  - másrészt az ilyen jogorvoslati kérelem nem alapítható olyan jogalapra, amelynek keretében a kinevezési javaslat előterjesztését érintő határozat meghozatalakor figyelembe vett kritériumoknak a pályázók általi tiszteletben tartását érintő értékelés nem megfelelő jellegére hivatkoznak,

amennyiben úgy tűnik, hogy e rendelkezések olyan jellegűek, hogy a jogalanyokban jogos kétségeket ébreszthetnek a köztársasági elnök által a KRS-hez hasonló szerv határozatai alapján ily módon kinevezett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, és különösen a jogalkotó és a végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett befolyásától való mentességét, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességét illetően, és így e bírák függetlensége vagy pártatlansága látszatának olyan hiányához vezethetnek, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és egy jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell, aminek a fennállását a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie a releváns tényezők összessége alapján.

- Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdése megsértésének megállapítása esetén az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy az a kérdést előterjesztő bíróságot arra kötelezi, hogy mellőzze az említett rendelkezések alkalmazását, és azok helyett azon nemzeti rendelkezéseket alkalmazza, amelyek korábban hatályban voltak, valamint maga gyakorolja az ezen utóbbi rendelkezésekben előírt bírósági felülvizsgálatot.

A második kérdéstről

168 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

169 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) A nemzeti jogrend olyan módosítása esetén, amely először is egy nemzeti bíróságot megfoszt azon hatáskörétől, amelynek keretében első és végső fokon határozhat azokról a jogorvoslati kérelmekről, amelyeket a Sąd Najwyższyhez (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) hasonló bíróság bírói álláshelyeire pályázók terjesztenek elő a Krajowa Rada Sądownictwához (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország) hasonló szerv azon határozataival szemben, amelyek nem javasolják a pályázatukat a Lengyel Köztársaság elnökének az említett álláshelyekre való kinevezés céljából, hanem mások pályázatát javasolják, amely módosítás másodszor az ilyen jogorvoslati kérelmeket, amennyiben azok elbírálása még folyamatban van, automatikusan okafogyottnak nyilvánítja, kizárva, hogy azokat tovább vizsgálhassák vagy újból benyújthassák, és amely módosítás harmadszor ezáltal az ilyen nemzeti bíróságot megfosztja annak lehetőségétől, hogy az előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjesztett kérdéseire választ kaphasson:

- az EUMSZ 267. cikket és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ilyen módosítások ellentétesek e rendelkezésekkel abban az esetben, ha úgy tűnik, hogy e módosítások azzal a konkrét hatással jártak, hogy a Bíróságot megakadályozták abban, hogy határozzon olyan kérdésekről, mint amelyeket az említett bíróság előzetes döntéshozatal céljából elé terjesztett, és kizárták annak mindenfajta lehetőségét, hogy nemzeti bíróság a jövőben azokhoz hasonló kérdéseket terjesszen elő, aminek fennállását a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie a releváns tényezők összessége alapján;
- az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ilyen módosítások ellentétesek e rendelkezéssel abban az esetben, ha e módosítások a jogalanyokban jogos kétségeket ébreszthetnek a Lengyel Köztársaság elnöke által a Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) említett határozatai alapján kinevezett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, és különösen a jogalkotó és a végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett befolyásától való mentességét, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességét illetően, és így e bírák függetlensége vagy pártatlansága látszatának olyan hiányához vezethetnek, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és egy jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell, aminek fennállását a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie a releváns tényezők összessége alapján.

Az említett cikkek megsértésének megállapítása esetén az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy az arra kötelezi a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy mellőzze a szóban forgó – akár jogalkotási, akár alkotmányos eredetű – módosítások alkalmazását, és következésképpen továbbra is járjon el abban a hatáskörben, amely az elé terjesztett jogvita elbírálására vonatkozóan az említett módosítások bevezetését megelőzően megillette.

2) Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek a hatályos nemzeti jogban fennálló helyzetet módosító rendelkezések, amelyek értelmében:

- egyrészt annak ellenére, hogy a Sąd Najwyższyhez (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) hasonló bíróság bírói álláshelyére pályázó személy jogorvoslati kérelmet terjesztett elő a Krajowa Rada Sądownictwához (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) hasonló szerv olyan határozatával szemben, amelynek értelmében a pályázatát nem fogadják el, hanem mások pályázatát javasolják a Lengyel Köztársaság elnöke számára, e határozat jogerőre emelkedik az említett más pályázók javasló részében, és így e jogorvoslati kérelem nem képezi akadályát annak, hogy ezen utóbbiakat a Lengyel Köztársaság elnöke kinevezze, és az említett határozatnak az azon részében való esetleges hatályon kívül helyezése, amelyben a fellebbezőt nem javasolták kinevezésre, nem vezethet ezen utóbbi személy helyzetének az érintett álláshely esetleges odaitélése céljából történő új értékeléséhez, valamint
- másrészt az ilyen jogorvoslati kérelem nem alapítható olyan jogalapra, amelynek keretében a kinevezési javaslat előterjesztését érintő határozat meghozatalakor figyelembe vett kritériumoknak a pályázók általi tiszteletben tartását érintő értékelés nem megfelelő jellegére hivatkoznak,

amennyiben úgy tűnik, hogy e rendelkezések olyan jellegűek, hogy a jogalanyokban jogos kétségeket ébreszthetnek a köztársasági elnök által a Krajowa Rada Sądownictwához (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) hasonló szerv határozatai alapján ily módon kinevezett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, és különösen a jogalkotó és a végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett befolyásától való mentességét, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességét illetően, és így e bírák függetlensége vagy pártatlansága látszatának olyan hiányához vezethetnek, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és egy jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell, aminek fennállását a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie a releváns tényezők összessége alapján.

Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdése megsértésének megállapítása esetén az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy az a kérdést előterjesztő bíróságot arra kötelezi, hogy mellőzze az említett rendelkezések alkalmazását, és azok helyett azon nemzeti rendelkezéseket alkalmazza, amelyek korábban hatályban voltak, valamint maga gyakorolja az ezen utóbbi rendelkezésekben előírt bírósági felülvizsgálatot.

Aláírások